DARBININKAS

Vol. LXXVI, Nr. 43
Lapkričio - November 8, 1991

Penktadienis-Friday

SECOND-CLASS
Postage paid at Brooklyn, N.Y.

341 Highland Blvd.
Brooklyn, N. Y. 11207

50 centų

ĮVYKIAI LIETUVOJE

— **Lietuvos Respublikos** vyriausybė įsakė susisiekimo ministerijai, kad iki šių metų lapkričio 4 d. kelio ženklai būtų perrašyti lietuvių kalba. Tarptautiniuose ir turistiniuose maršrutuose ženklų užrašai gali būti lietuvių ir kita kalba, bet nedaugiau kaip dviem kalbom.

— **UNESCO konferencijoje,** įvykusioje spalio 15 d. Paryžiuje, Lietuva buvo priimta tos organizacijos nare. Lietuvos delegacijai vadovavo kultūros ir švietimo ministras Darius Kuolys.

Moderni tarptautinio telefono ryšio stotis numatyta pastatyti Kaune. Statyba ir stoties veikla rūpinsis akcinė bendrovė, kurią įsteigė Lietuvos Ryšių ministerija su JAV firma US West International. Kauno tarptautinė telefono stotis užtikrins pagrindinį Lietuvos ryšį su pasauliu. Pradinis pajėgumas bus 120 telefoninių kanalų, kuriais naudosis visos Lietuvos rajonai. Praktiškai iš bet kurios Lietuvos vietos bus galima tiesiai skambinti į JAV, Kanadą ir didžiąją Europos dalį.

Tarptautinių telefoninių ryšių specialistas Algimantas Prekeris iš Long Island aiškina ta proga, kad šis projektas neduos Lietuvai tiesiogino telefoninio ryšio su JAV, bet tik išvengs Maskvos ir eis per kurį nors kitą Europos miestą. Prekeris nori patalkinti savo patyrimu ir žiniomis, kad ryšys su JAV būtų be jokio tarpininko, tai yra, tiesioginis. Jis mano, kad tokiu atveju Lietuva galėtų būti tarpininku ir kitoms valstybėms ir tokiu būdu galėtų uždirbti stambias sumas pinigų. Jis tuo reikalu netrukus išvyksta į Maskvą ir į Lietuvą.

Wiesental organizacijos, kuri sudarinėja nacių nusikaltėlių sąrašus, atstovas iš Los Angeles lankėsi Vilniuje. Jis atsivežė 30 asmenų sąrašą, kuriame, kaip jis aiškino, esą asmenys nacių laikais žudę žydus, o dabar esą rehabilituoti pagal Lietuvos įstatymus. Tasai atstovas susitikinės su Lietuvos valdžios atstovais ir aiškinsis reikalą. Aukščiausiosios Tarybos pirmininkas Vytautas Landsbergis pareiškė, kad jis lapkričio pradžioje būsiąs Los Angeles ir ta proga ketinąs aplankyti ir Wiesenthal centrą.

BENDRADARBIAVIMO SUTARTIS SU N. Y. VALSTIJA

— Lankėsi Lietuvos vicepremjero V. Pakalniškio vadovaujama delegacija —

KĘSTUTIS K. MIKLAS

Spalio 19 d. iš Lietuvos atvyko vicepremjero Vytauto Pakalniškio vadovaujama delegacija, kurią Kennedy aerodrome pasitiko New Yorko valstijos ir New Yorko Lietuvių Bendruomenės atstovai. Delegacijos kelionės tikslas buvo susipažinti su daugelio aktualių problemų praktišku sprendimu ir pasirašyti sutartį su New Yorko valstija dėl ekonominio ir kultūrinio bendradarbiavimo. Delegacijos nariai buvo New Yorko valstijos svečiais: jie gyveno ir keliavo valstijos lėšomis, tad lietuviam nereikėjo jais rūpintis.

Susitikimas su lietuviais

Kad būtų aiškesnis delegacijos lankymosi vaizdas, įvykius tenka aprašyti chronologiškai.

Spalio 20 d., sekmadienį, Lietuvos delegatai, apžiūrėję kai kurias New Yorko miesto įžymybes, 3 val. popiet atvyko į Kultūros Židinį, kur jų laukė daugiau kaip 250 lietuvių.

Šį susitikimą rengė LB New Yorko apygardos valdyba. Atvyko ir nemažai amerikiečių atstovų, jų tarpe ir New Yorko senatorius Alphonse D'Amato, New Yorko valstijai atstovavo R. Barry Spaulding, valstijos tarptautinio skyriaus komisionierius; Nina Liebman, viršininkė tarptautinėm programom ir valstijos tarptautinės partnerystės programų direktorė Shirley Gutry.

Taip pat dalyvavo Steve Latham, Nassau apskrities komisionierius pramonei ir Fred Bender iš Suffolk apskrities. Dr. Michael Vinciguerra su keliais profesoriais atstovavo New Yorko valstijos universitetui (SUNY) esančiam Farmingdale mieste, kur šį pavasarį stažavo trys, o dabar — du Lietuvos kompiuterių specialistai.

Programą pravedė apygardos pirm. V. Alksninis. Pasveikinęs ir pristatęs susirinkusiems delegaciją ir svečius, jis paprašė tarti žodį New Yorko valstijos atstovą Barry Spauding, pakvietusį šią delegaciją. Tasai sveikino delegaciją ir linkėjo, kad šis vizitas būtų naudingas Lietuvos respublikai ir New Yorko valstijai, ypač po pasirašymo bendradarbiavimo sutarties.

Delegaciją sveikino ir sėkmės linkėjo Lietuvos ambasadorius Jungtinėse Tautose Anicetas Simutis. Jam baigus kalbėti, į salę atvyko senatorius D'Amato, kuris tučtuojau buvo pakviestas į sceną. Savo audringoje kalboje senatorius džiaugėsi Lietuvos nepriklausomybės pilnu atstatymu ir priėmimu į Jungtines Tautas. Jis tvirtino, kad esąs įsitikinęs, jog Lietuva nugalės visas kliūtis, ir netrukus ekonomiškai bus stipri Europos valstybė.

Farmingdale SUNY provostas dr. Vinciguerra sveikino delegaciją, linkėdamas jai sėkmės išplečiant ryšius tarp aukštojo mokslo institucijų.

Pagaliau atėjo eilė ir delegacijai prabilti. Vicepremjeras Vytautas Pakalniškis nupasakojo dabartinę Lietuvos būklę, iškeldamas daug problemų, žengiant demokratizacijos ir turto privatizacijos keliu. Anot jo, Lietuvai pagalbos reikia visose srityse, ypač techniškos, siekiant sumoderninti Lietuvos pramonę. Ir čia užsienis galėtų daug padėti, ypač investuodamas savo kapitalą Lietuvos ekonomijai atstatyti.

Po jo kalbos publikai buvo leista pastatyti tik kelis klausimus, į kuriuos atsakymus davė beveik visi delegacijos dalyviai. Į ambasadoriaus Simučio užklausimą dėl Lietuvos pilietybės sugrąžinimo tiems Amerikos lietuviams, kurie, sąlygų verčiami, priėmė šio krašto pilietybę, taip ir nesulaukta aiškaus atsakymo. Kalbant apie paramą Lietuvai, publika gan nustebo Aukščiausiosios Tarybos nario ir Mokslų Akademijos Ekonomikos Insti-

(nukelta į 2 psl.)

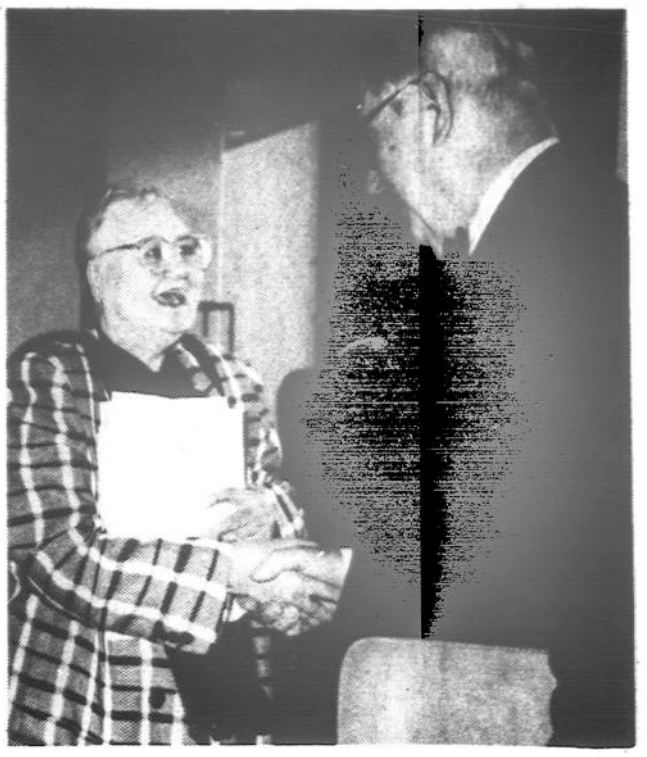

Lietuvos ambasadorių Jungtinėse Tautose Anicetą Simutį, pasibaigus posėdžiui, kuriame jis pirmą kartą kalbėjo Generalinėje Asamblėjoje, spalio 9 d., sveikina latvė korespondentė Dagmara Vallens. Nuotr. Salomėjos Narkėliūnaitės

LIETUVOS DU MĖNESIAI JUNGTINĖSE TAUTOSE

Jungtinės Tautos. — Netrukus bus du mėnesiai, kai Lietuva kartu su savo kaimynėmis Latvija ir Estija priimtos į šią tarptautinę organizaciją. Jau praėjo tos džiaugsmo valandos, kai visuotinis lietuvių susijaudinimas lydėjo ir jų priėmimą, ir vėliavų iškėlimą, ir pirmąsias Pabaltijo valstybių ambasadorių kalbas Generalinės Asamblėjos pilnaties sesijoje. Visuose tuose įvykiuose dalyvavo ir nemažai New Yorko lietuvių, nekalbant jau apie lietuvius žurnalistus, akredituotus prie JT.

Po bendrųjų diskusijų Asamblėjoje, prasidėjęs darbas paskiruose komitetuose "prirakino" naujųjų valstybių delegatus prie kėdės — reikia sėdėti ir rytiniuose ir popietiniuose posėdžiuose ir domėtis bei stebėti, kas kuriame komitete svarstoma. Apie pora šimtų darbotvarkės punktų buvo sesijos darbotvarkėje, ir jie visi (išskyrus mažą skaičių, kurie bus sprendžiami Asamblėjos pilnaties posėdžiuose) pavesti atitinkamiems komitetams, kurių yra net septyni. Jie skirstosi pagal politinius, ekonominius, socialinius ir kultūrinius, finansų ir teisinius klausimus

Darbų krūvis

Jei visų valstybių delegacijos skundžiasi esančios darbu apsikrovusios, tai ką kalbėti apie Pabaltijo valstybes, kurios čia žengia pirmuosius savo žingsnius ir dar neturi sukomplektuoto personalo.

Prie posėdžių dar prisideda ir metų gale, arba kitų metų pradžioje.

Lietuva yra pasirengusi radikaliems pasikeitimams, ir tikisi, kad pasaulis parems jos pastangas.

Savo puslapyje Estija ir Latvija taip pat pateikia bendros informacijos apie savo šalis, tik be nuotraukų. Estija įdėjo net aštuonių firmų (dvi yra ir Amerikoje veikiančios) skelbimus, o Latvija skelbia savo dvi firmas, veikiančias Rygoje.

įvairūs pabendravimai, kurie čia vadinami priėmimais, tai yra, diplomatų tarpusavio susitikimai, susipažįstant ar aptariant kokius nors specifinius klausimus. Aną savaitę Kultūros Židinyje įvykusiame Lietuvių katalikių moterų renginyje apsilankęs Lietuvos ambasadorius Jungtinėse Tautose Anicetas Simutis su ponia, publikos prašomas, trumpai papasakojo apie savo užimtumą sesijos darbuose. Papasakojo ir apie tai, kaip jis sukasi JT veikloje su mažu personalu, ir kaip darbo atsirado ir jo žmonai Janinai, kuri dalyvauja Jungtinių Tautų misijų ambasadorių žmonų veikloje.

Dalyvauja ir New Yorko lietuvių renginiuose

Ambasadorius Simutis, kuris visą laiką lankydavosi New Yorko lietuvių renginiuose, atvyksta į juos ir dabar, nors ir būdamas labai užimtas. Jis dabar dar rūpinasi ir konsulato reikalais. Anąkart, kai Kultūros Židinyje lankėsi Lietuvos vicepremjero Vytauto Pakalniškio vadovaujamoji delegacija, jis, nelyginant atspėdamas daugelio susirinkusiųjų mintį, paklausė, kaip gi bus su dviguba pilietybe, ar lietuviai JAV piliečiai gaus Lietuvos pilietybę. Jis nusiminė su visais kitais, kai atsakymas buvo, kad greičiausia "NE", ar "Dar galutinai neaišku. Klausimas dar nebaigtas".

Kad Lietuva jau Jungtinėse Tautose, matyti ne tik iš lauko, kur priešais Generalinės Asamblėjos rūmus plevėsuoja jos trispalvė tarp 166 vėliavų, bet ir viduje — JT dokumentuose ir leidiniuose.

Lietuva oficialiuose sąrašuose

Štai spalio pradžioje išleistame Jungtinių Tautų leidinyje *Permanent Missions to the United Nations, No.* 269, Lietuva jau įtraukta į bendrą sąrašą alfabetiškai taip, kaip ir Estija bei Latvija. To leidinio oficialus kodas ST/SG/SER.A/269, jo išleista 8,125 egz.

Lietuvos delegacijoje yra šie asmenys: H. E. Mr. Anicetas Simutis, Ambassador Extraordinary and Plenipotentiary, Permanent Representative to the United Nations; H. E. Mr. Stasys Lozoraitis, Ambassador, Deputy Permanent Representative to the United Nations; Algimantas Gureckas, Councellor; Darius Sužiedėlis, Counsellor; Ms. Gintė Damušis, Counsellor; Dr. Benediktas Mačiuika, Counsellor; Mrs. Daiva Kezys, Attache.

(nukelta į 2 psl.)

PABALTIJO VALSTYBĖS GARSINASI *NEW YORK TIMES* LAIKRAŠTYJE

Per du puslapius spalio 28 d. *New York Times* laikraštyje garsinasi Pabaltijo valstybės. Lietuva — dešinėje — psl. 9A, , Estija ir Latvija — kairėje — psl. 8A.

Tiedu puslapiai maloniai nustebino to laikraščio skaitytojus, ypač lietuvius. Lietuvos puslapio viršutinėje dalyje: Ilgokas straipsnis "Lithuania: Pressing ahead with economic reforms". Įdėta ministerio pirmininko Gedimino Vagnoriaus nuotrauka ir bendras Vilniaus miesto vaizdas su Aušros Vartais priekyje.

Apatinė skelbimo pusė skiriama pagarsinti naujai kuriamom oro linijom (Lithuanian Airlines ir Airlines "Lietuva") ir firmoms BALTICON bei LITEXPO.

Straipsnį parašė Dalia Grybauskaitė, Lietuvos respublikos ekonominių santykių su užsieniu įstaigos programos direktorė.

Ji išdėsto, kaip iš pagrindų bus pakeista visa Lietuvos ekonomika. Per 50 metų Lietuva buvo valdoma iš Maskvos, iš ten ateidavo ir visi planai. Buvo viskas nacionalizuota, tad nėra taip lengva dabar pereiti į privatų ūkį bei privačią prekybą. Ekonominis krašto augimas galimas tik pertvarkant krašto dabartinę ekonominę sistemą.

Pirmiausia bus pravesta privatizacija. Bus sukurta visa perdavimo sistema, kaip tai padaryti. Pirkėjas turės turėti ir liudininkus, kad tai gali jis pirkti, ir parivalės 5 procentus kainos sumokėti grynais. Turės pirkti lietuviška arba užsienio valiuta.

Iki šiol viskas buvo surišta su Sovietų Sąjunga. Dabar kreipiamasi į Vakarų pasaulį ir kviečiama investuoti. Investavusieji pirmuosius trejus metus nemokės valstybei mokesčių.

Norint pagerinti prekybinius santykius su Vakarais, sukurta speciali tarptautinių ekonominių santykių ministerija, nauja lietuviška valiuta bus įvesta arba šių

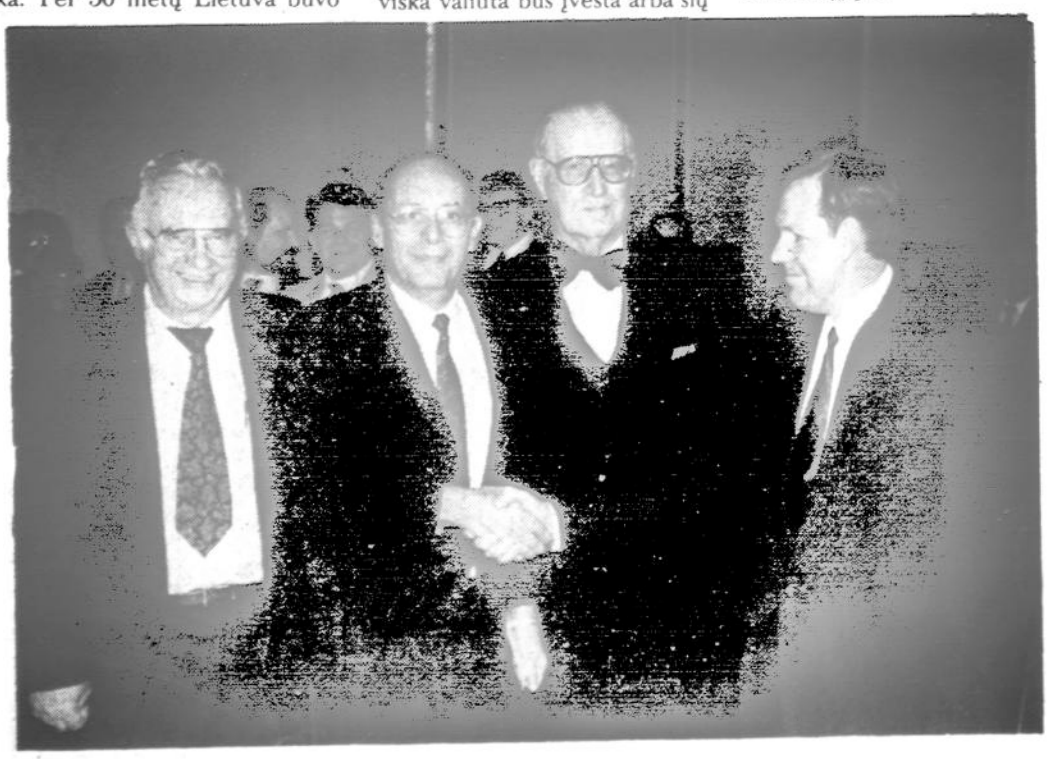

JAV senatorius Alfonse D'Amato (R-NY) spalio 20 d. dalyvavo Kultūros Židinyje, Brooklyn, NY, įvykusiame lietuvių susitikime. Iš k.: **LB New Yorko apygardos pirm. Vytautas Alksninis, senatorius Alfonse D'Amato, Lietuvos ambasadorius Jungtinėse Tautose Anicetas Simutis ir Lietuvos vicepremjeras Vytautas Pakalniškis.**

ALGIRDAS RIMAS TARNAUS JAV AMBASADOJE VILNIUJE

Algirdas Rimas, paskutiniu laiku tarnavęs kaip pirmasis sekretorius JAV ambasadoje Kanados sostinėje Ottawoje, paskirtas į JAV ambasadą Vilniuje.

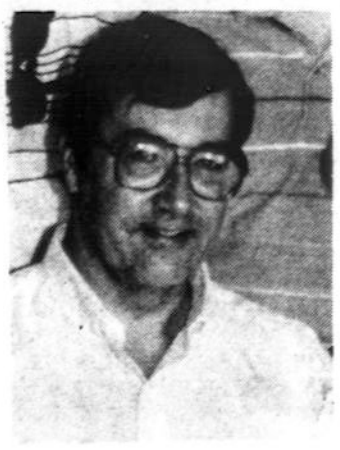

Algirdas Rimas

A. Rimas gimė 1941 m. Vilniuje. Karo metu su tėvais išvyko į Vokietiją, o 1949 m. atvyko į JAV. Šeimai apsigyvenus New Yorke, Algirdas čia baigė gimnaziją ir universitetą, pasirinkdamas ekonomiją ir diplomatiją.

JAV diplomatinėje tarnyboje per 20 metų jam teko eiti atsakingas pareigas įvairiuose pasaulio kraštuose.

Diplomato tėvai — inž. Zigmas ir Bronė Kanytė Rimai. Algirdas, sukūręs šeimą su dr. Ramune Vilkutaityte, augina du sūnus — Algį ir Andrių. Šiuo metu jis yra išvykęs į Vilnių.

BENDRADARBIAVIMO SUTARTIS SU N. Y. VALSTIJA

(atkelta iš 1 psl.)

tuto direktoriaus Eduardo Vilko pareiškimu, kad Lietuvai jokios pašalpos nereikia. Po jo kiti kalbėjusieji aiškino, kad pagalba tai reikalinga, tik aišku, valstybiniu mastu, nors vertinga ir tokia, kokia gaunama ir per Religinę Šalpą ar kitas organizacijas. Be jau minėtų Pakalniškio ir Vilko, delegacijoje dar buvo viceministras ekonominiams reikalams Klemensas Šeputis ir Kauno Technologijos universiteto Technologijos Perdavimo centro direktorius dr. Vladas Daugėla. Po programos dar buvo progos su svečiais pasišnekėti.

Konkrečiai prie darbo

Pagal New Yorko valstijos nustatytą programą, sekančią dieną — spalio 21-ąją visą pusdienį delegacija praleido IBM kompiuterių gamybos centre. Ji buvo susitikusi su IBM vadovais ir tarėsi dėl galimos technikinės paramos Lietuvos pramonei sumoderninti. IBM pasiųs savo atstovus įvertinti dabartinei Lietuvos pramonės būklei ir galimybėms, kad galėtų nustatyti kokiu būdu padėti.

Kelionė į Albany

Po pietų, su IBM vadovais delegacija ir jos palydovai — delegacijos patarėjas Vytautas Daugirdas, taip pat Kęstutis Miklas, kaip New Yorko lietuvių atstovas, ir vertėja Vida Jankauskienė, pajudėjo į Albany, New Yorko valstijos sostinę.

Vertėja delegacijai buvo labai reikalinga, nes delegacijos vadovas nekalba angliškai. Jankauskienė atliko savo darbą abiem kalbom. Jos įnašas šioje delegacijoje buvo didelis, nes ji gerai žino ir Lietuvos istoriją, lietuvių veiklą Amerikoje ir dabartinę padėtį Lietuvoje.

Atvykus į Albany, delegacija ir jos palydovai buvo apgyvendinti Hilton viešbuty, pačiame miesto centre, netoli gubernatoriaus būstinės. Vos spėjus apsitvarkyti po trijų valandų kelionės, visi buvo pakviesti į puošnų restoraną delegacijos priėmimui ir vakarienei. Čia dalyvavo daug aukštų New Yorko valstijos pareigūnų. Po kokteilių, vakarienės metu pasakyta kalbų ir Lietuvos delegacijos garbei pakelta šampano tostai.

Posėdžiai su New Yorko valstijos vadovybe

Spalio 22, antradienį, vykstama į gubernatūrą posėdžiams. Čia patiriama, kad gubernatorius Mario Cuomo turėjęs skubiai išvykti į New Yorko miestą, ir su delegacija neturėsiąs progos susitikti, bet tai posėdžiams netrukdė. Pirmame posėdyje su valstijos vadovybe delegacija supažindinta su valstijos administracine ir biudžeto sistemom.

(Čia reikia paminėti, kad prie delegacijos prisijungė tik ką iš Lietuvos atvykęs Kauno Technologinio universiteto rektorius dr. Vladas Domarkas, lydimas Farmingdale SUNY provosto dr. Michael Vinciguerra.)

Popietinė sesija prasidėjo posėdžiu valstybinių finansų ir mokesčių klausimais. Čia buvo daugiausia kalbėta apie New Yorko valstijos įvairias pajamų bei išlaidų kategorijas, apie variantus pajamom sutelkti ir apie jų paskirstymą. Šis posėdis buvo labai aktyvus. Delegaciją domino įvairūs mokesčiai ir jų surinkimo metodai. Taip pat techninė parama valstijos ribose esančiai pramonei, eksportui ir, žinoma, paskirstymas pajamų administracinėm išlaidom $50 milijardų biudžeto ribose.

Gubernatoriaus rūmuose

Popietinė posėdžių eiga buvo pertraukta, nes reikėjo vykti į gubernatoriaus rezidencijos rūmus pasirašyti dokumentą dėl tarptautinės partnerystės programų tarp Lietuvos ir New Yorko valstijos.

Pradžioje delegacijai iš karto aprodyta rūmus. Po to ji buvo nuvesta į gubernatoriaus taip vadinamą priesaikos kambarį. Mat šiame kambaryje jis yra davęs priesaiką, kai buvo išrinktas gubernatorium. Čia delegacijos jau laukė gubernatoriaus žmona Matilda Cuomo ir keli New Yorko valstijos aukšti valdžios pareigūnai, taip pat ir foto reporteriai

Sutarties pasirašymo ceremoniją atidarė komisionierius Barry Spaulding, pakviesdamas gubernatorienę ir vicepremjerą Pakalniškį prie stalo, ant kurio buvo padėti du egzemplioriai sutarties.

Pagal JAV įstatymus, atskiros valstijos neturi teisės pasirašyti tarpvalstybinių sutarčių su kitais kraštais. Jos gali pasirašyti tik taip vadinamus "memorandum of understanding", kas reikštų, daugiau ar mažiau draugišką susitarimą.

Nebūtina, kad tokį dokumentą pasirašytų pats gubernatorius. Jį gali pasirašyti asmenys, atsakingi už jų vadovaujamas sritis. Todėl ir Matilda Cuomo, kaip New Yorko valstijos tarptautinės partnerystės programos direktorė, turi teisę pasirašyti tokį susitarimo dokumentą su Lietuva. (Šio dokumento lieuviškas tekstas bus atspausdintas vėliau.)

Matilda Cuomo sveikina

Prieš pasirašant, gubernatorienė prabilo šiais žodžiais:

"Džiaugiuosi galinti Jus pasveikinti čia gubernatoriaus rūmuose. Tai yra tikras istorinis momentas — New Yorko valstija priima delegaciją iš Lietuvos, tik ką atgavusios nepriklausomybę. Ir dabar, New Yorko valstija yra pirmoji valstija, kuri pasirašo draugystės sutartį su Lietuva.

Aš manau, kad ši sutartis praplės ir išvystys mūsų ryšius, kurie pereitą rudenį buvo užmegzti New Yorko delegacijai vizituojant Jūsų kraštą. Mes norime matyti, kad tas Technologijos perdavimo centras Kaune, sukurtas New Yorko valstybinio universiteto Farmingdale Technologinės Kolegijos ir Kauno Technologijos universiteto bendrų pastangų dėka, klestėtų ir kad kiti mokslo ir kultūros pasikeitimo ryšiai išsivystytų.

Mes taip pat norime, kad prekybinis ryšys tarp New Yorko valstijos ir Lietuvos prekybininkų išaugtų. Ačiū Jums už apsilankymą New Yorko valstijoj ir už atvykimą į sostinę. Man yra didelė garbė turint šia galimybę susitikti su Jumis ir pasirašyti šią sutartį".

Po jos trumpą žodį tarė ir vicepremjeras V. Pakalniškis. Jis padėkojo už pakvietimą atvykti vizitui į New Yorko valstiją, už šiltą priėmimą bei puikią globą viešnagės metu. Jis pareiškė viltį, kad ryšiai tarp Lietuvos ir New Yorko valstijos vystysis visose srityse, ir iš to bus naudos abiem pusėm.

Pasirašius sutartį, Matilda Cuomo įteikė dovanas visiems Lietuvos delegacijos nariams, o vicepremjeras jai įteikė medžio skulptūrą su gintaro inkrustacija.

Po to abi pusės pakėlė tostus už artimesnį produktingą bendradarbiavimą tarp Lietuvos ir New Yorko valstijos.

Visa ši ceremonija užtruko pilną valandą.

(Bus daugiau)

JAV KONGRESAS REIKALAUJA SOVIETŲ DALINIŲ IŠVEDIMO

Spalio 31 d. Kongresas priėmė įstatymą dėl technologijos eksporto į Sovietų Sąjungą. Tačiau prieš priimant tą įstatymą, du kongresmenai pateikė papildymus. Vienas papildymas yra kongresmano Richard J. Durbin (D-IL). Tasai kongresmanas pridėjo sąlygą, kad Sovietų kariuomenė būtų greit išvesta iš Pabaltijo valstybių.

Kitas papildymas buvo kongresmano McEven (R-OH). Jisai nurodo, kad eksportas leidžiamas centrinei valdžiai ar kuriai nors sovietinei respublikai, kurios vyriausybė yra laisvai išrinkta ir kuri sustabdė savo paramą Kubai, Vietnamui, Angolai ir Šiaurės Korėjai bei sumažino savo ginklavimosi biudžetą 15 ar mažiau procentų.

Kongresmanas Durbin savo papildymą suredagavo po susitikimo su Lietuvos Aukščiausiosios Tarybos vicepirmininku Česlovu Stankevičium, kuris jam pareiškęs susirūpinimą dėl sovietinių pajėgų buvimo Pabaltijo valstybėse.

Kongresmanas pasakė, kad pastaraisiais mėnesiais Pabaltijo tautos padariusios didelę pažangą kelyje į demokratiją, bet jos nebus visiškai laisvos, ligi sovietiniai daliniai nebus išvesti iš jų teritorijos. Toliau jis aiškino, kad Gorbačiovas pripažino tų valstybių nepriklausomybę, bet kariuomenė dar vistiek pasilikusi. Jis pabrėžė, kad tasai įstatymo papildymas rodo, jog Kongresas yra įsipareigojęs Pabaltijo valstybių nepriklausomybę atvesti iki pilnumos.

LIETUVOJE IR APIE LIETUVĄ

— **Narcizą Prielaidą**, Šveicarijos Lietuvių Bendruomenės pirmininką, Lietuvos Respublikos ministras pirmininkas G. Vagnorius paskyrė Lietuvos atstovu specializuotose Jungtinių Tautų agentūrose, turinčiose savo būstines Genevoje. Prielaida įgaliojimus įteikė Tarptautinei Darbo Organizacijai, Tarptautinei Pašto Sąjungai ir Tarptautinei Telekomunikacijos Organizacijai, į kurias Lietuva jau priimta tikrąja nare. Taip pat užmegzti ryšiai dėl įstojimo į Tarptautinę Sveikatos, Meteorologijos ir Patentų organizacijas.

— **Lietuvos Aukščiausioji Taryba** spalio 10 d. tarptautinių ekonominių santykių ministru išrinko Vytenį Aleškaitį, ekonomistą matematiką, gimusį 1953 m. Vilniuje. Krašto apsaugos ministru išrinktas Audrius Butkevičius, gimęs 1960 m. Kaune. Jis yra baigęs Kauno medicinos institutą; nuo 1990 m. — Krašto apsaugos departamento direktorius.

— **Vincą Balicką**, iki šiol Lietuvos Charge d'Affaires Londone, Lietuvos Respublikos Aukščiausiosios Tarybos prezidiumas spalio 23 d. patvirtino nepaprastuoju ir įgaliotuoju ambasadoriumi prie St. James's Court.

Baltarusijos oficialus pavadinimas nuo rugsėjo 19 d. yra Baltarusijos respublika, atsisakant žodžių "socialistinė" ir "sovietinė". Taip vieningai nusprendė, tik keliems deputatams susilaikius, šios respublikos parlamentas. Taip pat sugrąžinti istoriniai Baltarusijos simboliai: vietoje raudonai žalios su tautiniu ornamentu bei pjautuvu ir kūju vėliavos dabar bus balta-raudona-balta vėliava. Šios spalvos atitinka senosios Žečpospolitos spalvas. Naujasis Baltarusijos herbas vėl labai panašus į Lietuvos Vytį — tai raitelis su kryžiumi ant skydo, tik jojantis į priešingą pusę.

LIETUVOS DU MĖNESIAI JUNGTINĖSE TAUTOSE

(atkelta iš 1 psl.)

Prie Simučio, Lozoraičio ir Gurecko pavardžių dar pridėta ir Mrs., nes sąraše nurodoma, kad tie vyrai su žmonomis.

Toliau tame sąraše, kuris užima visą puslapį (5x8) įrašyta Lietuvos JT misijos adresas (tikrovėje — tai Lietuvos Gen. Konsulato), telefonas, telefaxas ir tautinė šventė — Vasario 16.

Kitame sąraše, kuriame nurodyti delegacijų nariai 46-ajai sesijai, be jau minėtų pavardžių, pirmoje eilėje įrašytas Lietuvos Aukščiausiosios Tarybos pirmininkas Vytautas Landsbergis, kuris, jei dalyvauja, yra *ex officio* delegacijos pirmininku; užsienio reikalų ministras Algirdas Saudargas, jo pavaduotojas Gediminas Šerkšnys; Aukščiausiosios Tarybos užsienio reikalų komisijos pirm. Emanuelis Zingeris ir informacijos pareigūnas Viktoras Nakas.

Lietuva diplomatų spaudoje

Apie Lietuvos buvimą Jungtinėse Tautose jau buvo rašyta čia išeinančio *The Diplomatic World and Delegates World Bulletin* laidose: Rugsėjo 20-spalio 7 ir spalio 7-21. Pirmoje laidoje įdėta nuotraukų iš Pabaltijo valstybių vėliavų pakėlimo ir delegacijų Generalinės Asamblėjos salėje, o antrojoje — atspausdintos visų trijų Pabaltijo valstybių ambasadorių JT biografijos su jų portretais. Taip pat įdėta ir visų trijų valstybių prezidentų: Vytauto Landsbergio, Arnold Ruutel, Anatolijs Gorbunov nuotrauka, kai jie tarpusavyje kalbėjosi prieš prasidedant jų spaudos konferencijai rugsėjo 17 d. Apie tą konferenciją jau buvo rašyta *Darbininke*.

Salomėja Narkėliūnaitė

Lietuvos Respublikos gynybos ministeris A. Butkevičius prie televizijos bokšto. Nuotr. Viktoro Kapočiaus

JONAS V. STRIMAITIS, advokatas patarnauja teisiniuose reikaluose. Advokatas kalba ir lietuviškai. 134 West St., Simsbury, Conn. 06070. Tel. 203 651-0261.

SHALINS FUNERAL HOME, Inc., 84 - 02 Jamaica Ave. (prie Forest P'way St.), Woodhaven, N.Y. 11421. Suteikia garbingas laidotuves. Koplyčios parūpinamos visose miesto dalyse. Tel. 296 - 2244.

BUYUS FUNERAL HOME. Mario Teixeira, Jr. laidotuvių direktorius, Newark office: 426 Lafayette St. (Cor. Wilson Ave.), telef. 344 - 5172. Paruošiamos garbingos laidotuvės. Modernios koplyčios, oras šaldomas. Daug vietos automobiliam pastatyti.

BEACH MEMORIAL CHAPEL, 301 Corey Ave., St. Petersburg Beach, Fla., 33706. 813 360 - 5577. KENFIELD WOODLAWN FUNERAL HOME, 200 Pasadena Ave., S, St. Petersburg, Fla. 33707. 813 345-9393. WOODLAWN MEMORY GARDENS, 101 58th St., S. St. Petersburg, Fla. 33707. 813 345 - 9393.

JUOZO ANDRIUŠIO Real Estate, namų pardavimas, visų rūšių apdraudimai, Income Tax pildymas. Įstaiga veikia naujoj vietoj — OHLERT-RUGGIERE, Inc., 89 - 11 Jamaica Ave., Woodhaven, N.Y. Telef. 847-2323 (namų telef. 847 - 4477). Įstaigoj kreipiantis pamineti, kad esate ar norite būti J. Andriušio klijentais.

VYTAUTAS BELECKAS IR SŪNUS JONAS, sav. Winter Garden Tavern. 1883 Madison St., Ridgewood, N.Y. 11227. Telef. 821 - 6440. Salė vestuvėms ir kt. pramogoms. Be to, duedami polaidotuviniai pietūs. Pirmos rūšies lietuviškas maistas prieinama kaina.

SIDABRINIO VARPO KEPYKLA — Silver Bell Baking Co. Lietuviška ir europietiška duona ir pyragai, šventėms, vestuvėms bei pokyliams tortai. Dalia Radžiūnas, sav. — 43 - 04 Junction Blvd., Corona, Queens, N.Y. 11368. Telef. 779 - 5156.

LIETUVIŲ KULTŪRINĖ RADIJO PROGRAMA "AUŠRA". WICN-FM 90.5 Worcester, MASS. Sekmadieniais 8-9 val. vakaro, Eduardas Meilus, Jr., 70 Curtis St., Auburn, MA 01501, T. 508 753 - 7232.

NEW YORK – NEW JERSEY – Laisvės Žiburys, sekmadieniais 9 -10 val. ryto WNWK 105.9 FM. Romas Kezys, 217 - 25 54th Ave., Bayside, N.Y. 11364. Tel. 718 229-9134 arba 718 428 - 4552. FAX 718 769 - 3302.

KOLODNY & KOLODNY: Virginija Kolodny, Lietuviškai kalbanti advokatė, 11 Park Place, Room 905, New York, N.Y. 10007. Tel. 212 349 - 7771. Nelaimių ir susidūrimų atvejai, namų pardavimas, testamentai, išnuomavimai, kondominijumų reikalai. Turi leidimą praktikuoti New Yorko valstijoje.

NEW JERSEY, NEW YORK – "Lietuvos atsiminimai", sekmadieniais nuo 2 iki 3 v. popiet iš Seton Hall Universiteto stoties, 89.5 FM banga. "Music of Lithuania" programa, vedama anglų kalba, iš tos pačios stoties girdima irgi sekmadieniais nuo 1 iki 2 v. popiet. Dr. J. J. Stukas — direktorius, 234 Sunlit Dr., Watchung, N.J. 07060. Tel. 908 753 - 5636

LIETUVIŠKO STILIAUS PAMINKLAI SUKURIAMI IR NEMOKAMAI PRISTATOMI Į VISAS KAPINES NEW YORK, NEW JERSEY IR CONNECTICUT VALSTIJOSE. ĮSTAIGA PRIE ŠV. JONO KAPINIŲ.

Fasolino MEMORIALS

66 - 56 80 ST. MIDDLE VILLAGE, QUEENS, N.Y. 11379

PHONES (718) 326 - 1282 326 - 3150

TAI MŪSŲ VIENINTELĖ VIETA — — GAUSI PARODŲ SALE

KVEČAS JONAS 1933 + 1976

VYTIS

KELIONIŲ IR TURIZMO AGENTŪRA

- LĖKTUVAI
- LAIVAI (CRUIŠES)
- TRAUKINIAI (AMTRAK)
- AUTOBUSAI
- NUOMOJAMOS MAŠINOS
- VIEŠBUČIAI
- ĮDOMIŲ VIETŲ LANKYMAS
- GRUPINĖS KELIONĖS Į LIETUVĄ

MOKĖTI GALIMA VISOMIS KREDITO KORTELĖMIS
JOKIO EKSTRA MOKESČIO UŽ PATARNAVIMĄ
PILNAI APDRAUSTA IR AKREDITUOTA AGENTŪRA

VYTIS INTERNATIONAL TRAVEL SERVICE
2129 KNAPP STREET
BROOKLYN, N. Y. 11229
TEL.: 718 769 - 3300, FAX 718 769 - 3302

DARBININKAS The Lithuanian Weekly Published by Franciscan Fathers

341 HIGHLAND BLVD. BROOKLYN, NY 11207

Editorial Office 718-827-1352
Business Office 718-827-1351
FAX 718-827-2964

Publication No. USPS 148-360
ISSN 0011-6637

Second Class postage paid at Brooklyn, NY, Post Office
Subscription per year $20.00. Single Copy 50 Cents
Published Weekly except 2nd and 3rd week in July

POSTMASTER: Send Address Change to:
DARBININKAS, 341 Highland Blvd., Brooklyn, NY 11207

— Redaguoja REDAKCINĖ KOMISIJA —

Red. prierašas: Kadangi pereitose *Darbininko* laidose tie kursai plačiai aprašyti, panaudojame mūsų bendradarbio Juliaus Veblaičio įspūdžių dalį, kuri nesikartoja.

Pereitų metų gale, "Santaros-Šviesos" metiniame suvažiavime dalyvavo Lietuvos Kultūros ir švietimo ministras Darius Kuolys. Taip jau pasitaikė, kad ten buvo ir Vaiva Vėbraitė-Gustienė, iš Durham, Connecticut. Ji puoselėjo mintį, kad šiuo lemiamu metu būtina kaip nors surasti būdų padėti Lietuvai. Kilo mintis, kad geriausias tiltas būtų per švietimą, nes Vaiva pati yra nemažai dirbusi mokytojos darbą Amerikoj. Ministras Kuolys tam visapusiškai pritarė.

Taip ir gimė pavadinimas American Professional Partnership for Lithuanian Education. Iš šio pavadinimo pirmųjų žodžių išėjo visai tinkamas akronimas APPLE. Buvo nutarta per spaudą ir asmeniškai kreiptis į Amerikos ir Kanados mokyklose dirbančius lietuvius bei amerikiečius mokytojus, kviečiant juos paaukoti keturias savaites savo atostogų ir padirbėti Mokytojų kvalifikacijų kėlimo institute Lietuvoje.

Buvo manyta, kad atsiras gal dešimt, penkiolika pirmūnų, tačiau jų skaičius tolygiai vis augo ir pagaliau pasiekė net 32. Netrukus į Ameriką atvyko ministro Kuolio pavaduotojas Aurimas Juozaitis. Su juo dar atvažiavo dvi Vilniaus universiteto pedagogės Laima Tamošiūnienė, anglistė bei puiki vertėja Ligija Kaminskienė ir Saulius Varnas, Pąnevėžio viceburmistras. Pradžia buvo užmegzta.

KIEK PABERTŲ GRŪDELIŲ SUŽALIUOS LIETUVOS MOKYKLŲ DIRVOJE?

Julius Veblaitis, šią vasarą dėstęs Mokytojų kvalifikacijų kėlimo institute Vilniuje, aiškina amerikiečių žargoną Lietuvos mokytojai. Viduryje Violeta Gedgaudienė, dėstytoja iš Kalifornijos.

Geras planavimas

Jeigu Vaiva Vėbraitė buvo viso šio darnaus projekto siela, pradininkė ir pagrindinė dirigentė, tai Jūratė Krokytė-Stirbienė stropiai ir profesionaliai ėjo pirmųjų smuikų koncertmeisterės pareigas. Abiejų tikslas buvo gerai suplanuoti ir sutelkti kuo daugiau išmoningų mokytojų, kurie padėtų Lietuvos mokytojams.

Ministro pavaduotojui Juozaičiui bei jo palydovams buvo sudarytas kelionių planas, kas juos įgalino užmegzti ryšius su įvairiom įstaigom Bostone, Washingtone ir New Yorke. Bostone kalbėta su leidyklom, Washingtone pavyko užmegzti ryšius su American Federation of Teachers aukštais pareigūnais. Iš jų buvo gauta net 900 anglų kalbos vadovėlių. New Yorke ir New Jersey juos globojo Rasa Razgaitienė, Nastutė Umbrazaitė ir Julius Veblaitis. Beje, New Yorke buvo kalbėta su šio miesto mokytojų profsąjungos pirmininke Sandra Feldman.

Temos pagal specialybę

Visiems seminarų instruktoriams buvo pasiūlytos temos pagal jų specialybę. Šių eilučių autorius dėstė amerikiečių žargoną (slang) anglų kalbos pamokose. Dėmesys šiam kursui buvo nuostabus, ir jo klausė apie šimtas anglų kalbos mokytojų iš įvairių Lietuvos vietų. Bendras kursantų skaičius buvo 520.

Kiekvieną rytą mokytojai rinkdavosi į bendras temines paskaitas Aktų auloje, po to skirstėsi į grupines paskaitas. Beje, kartą teko ten pasiklausyti paskaitų dviejų anglų mokyklų administratorių, atvykusių iš Londono. Tai buvo tipiški britų džentelmenai: dalykiški ir santūriai mandagūs. Jų ir amerikiečių paskaitos buvo tuojau verčiamos į lietuvių kalbą. Šį darbą puikiai atlikdavo iš Amerikos atvykusios, daugiausia iš APPLE lietuvės mokytojos

Mus apgyvendino instituto bendrabučio aštuntame aukšte. Čia dieną ir naktį mus globojo nuoširdūs budėtojai. Visi gavome po atskirą kambarį su dviem siaurom lovom ir prausyklėle. Maudėmės vienam dušo kambaryje vyrai ir moterys, tik skirtingom valandom. Pusryčius ir pietus valgėme instituto valgykloje, o vakarienę netoli esančiame restorane. Instituto vadovybė ruošė mums ekskursijas po Vilniaus žymiausias vietas. Be to, apžiūrėjom Trakus ir garsiąją pilį, Kernavę, dalyvavome žaidynių atidaryme Kaune ir t.t.

Talentų vakaras

Kadangi visi darbai per keturias savaites buvo stropiai vykdomi, tai mes kartais pradėdavom jausti nuovargį. Todėl ir kilo mintis rasti būdą kaip nors atsipalaiduoti nuo paskaitų įtampos. Pietų metu pasiūliau surengti talentų vakarą, kuriame kartu dalyvautų dėstytojai iš Amerikos ir klausytojai iš Lietuvos. Ši mintis

(nukelta į 4 psl.)

Prisimename mirusiuosius

Vėlinės praėjo pro mus, kai visi skubėjome, pagauti svarbių dienos įvykių, tačiau mūsų pagarba mirusiesiems ir jų prisiminimas nepraėjo. Lapkričio mėnuo ir yra skiriamas mūsų artimųjų, mūsų tautos didvyrių prisiminimui. Ir jie gyveno mūsų tautos grandyje. Dirbo, veikė, praturtino savo aplinką ir savo tautą. Šie metai iš mūsų tautos pareikalavo ir kitokių aukų — žuvo nuo priešo, kad per juos gyventume mes ir ateities kartos, kad per juos išsilaikytų lietuviškas žodis.

Visose tautose yra gyva pagarba mirusiems, žuvusiems karuose. Yra tikras mirusiųjų kultas, kuris paskirose tautose įvairiai reiškiasi.

Lietuvių tautoje nuo senų senovės kapinės buvo laikomos didelėje pagarboje. Tai tikrai šventa vieta, kur negalima triukšmauti, pažeisti šventos kapinių nuotaikos, išniekinti kryžių. Lietuvoje kapinės išsilaikė šimtus metų. Net tada, kai buvome pagonys, lietuviai labai labai gerbė kapines. Jas prižiūrėjo, statė suolelius vėlėm, atnešdavo jom ir maisto, nes taip mokė jų senovės tikėjimas. Ir tada niekas nedrįso paliesti senovės kapų.

Kai Lietuva apsikrikštijo, krikščionys augo ant senosios religijos palikimo. Daug ką ji įjungė į krikščioniškąją religiją. Įjungė ir mirusiųjų pagerbimą, kryžių statymą. Anksčiau mirusiojo kojų gale statydavo stulpą, kad vėlė turėtų kur įsitverti, norėdama atsikelti. Dabar tą stulpą padarė koplytstulpiu, naujais kryžiais. Krikščionių kapinės pasidarė lyg kokie mistiniai sodai, šventos vietos. Tai pastebėjo kitų tautų žmonės, kuriems teko keliauti per Lietuvą. Kokia graži ir šventa toji lietuviškų kryžių mistika. Ta mistika ir išreiškė didelę pagarbą visiems mirusiesiems.

Nuo senų senovės lapkričio mėnesį maldose prisimenami mirusieji, duodama išmalda vargšams, ligoniams, užprašomos mišios ir maldos už artimuosius šeimos narius.

Dar to negana. Šeimos nariai susirenka į namus, gieda ir meldžiasi, drauge prisimena velionį, kuris ten gyveno ir praėjo, palikdamas savo gerus darbus ir prisiminimus.

Tautos, kurios negerbia savo mirusiųjų, neturi tvirtų šaknų, tvirto nusistatymo gyvenime. Jas išblaško likimas, sunaikina nelaimės. Tauta turi apjungti ir gyvuosius ir mirusiuosius. Tik tada ji yra didelė ir galinga. Prisiminkime žydus, kurie buvo ištremti į Egipto vergiją. Jie nepaliko Juozapo palaikų. Jie, grįždami į savo pažadėtą žemę, išsinešė ir jo kaulius. Išsinešė praeitį, nes praeitis turi būti su tauta.

Prisiminkime mirusius savo šeimos narius jų gimimo dienos, jų vardinių proga, užprašykime mišias, nes malda jungia praeitį su dabartim, labiau įprasmina mūsų dabartį. Žmogaus tokia žemiška dalia: ateiti ir išeiti, bet išeiti reikia ne tuščiom rankom. Reikia į jas įdėti gerus darbus artimui, geras mintis ir taip pat maldą kitiems. Tada ir bus ta nenutraukta grandinė, kuri ateina per šimtmečius: tauta gyvena ir dirba, prisimena savo išėjusius narius ir už juos meldžiasi, palaiko gyvą jų prisiminimą, nes tik tokiu būdu įprasminame savo buitį, ją sujungiame su praeitimi ir su ateitimi.

Mūsų gyvenamoji aplinka dažnai yra brutali ir nieko nenori girdėti apie mirusiuosius, tartum jie nebūtų gyvenę. Tokias pažiūras skleidžia bedievybė, kuri žmoguje nemato nei gėrio, nei didingumo.

Bet tokios pažiūros yra nukreiptos prieš patį žmogų, jį naikina. Pagerbti mirusiuosius ir žuvusiuosius, kurie nešė šviesą ir gėrį, padarė mūsų aplinką šviesesnę, išlaisvino tautą iš vergijos, yra būtina. Kas to nepadaro, pats save išstato į pavojų. Juk kiek esame girdėję pasakojimų apie tokius, kurie nepagarbiai elgiasi su mirusiaisiais, žuvusiaisiais, patys greitai atsiskyrė iš gyvųjų tarpo.

Ypač prisiminkime žuvusiuosius dėl Lietuvos laisvės. Tegu jų šventas prisiminimas gyvena su tauta, su tautos maldomis, giesmėmis, nes tai stiprina tautą. Ją rengia sunkiems gyvenimo žygiams ir įprasmina didžiąja gyvenimo paskirtį.

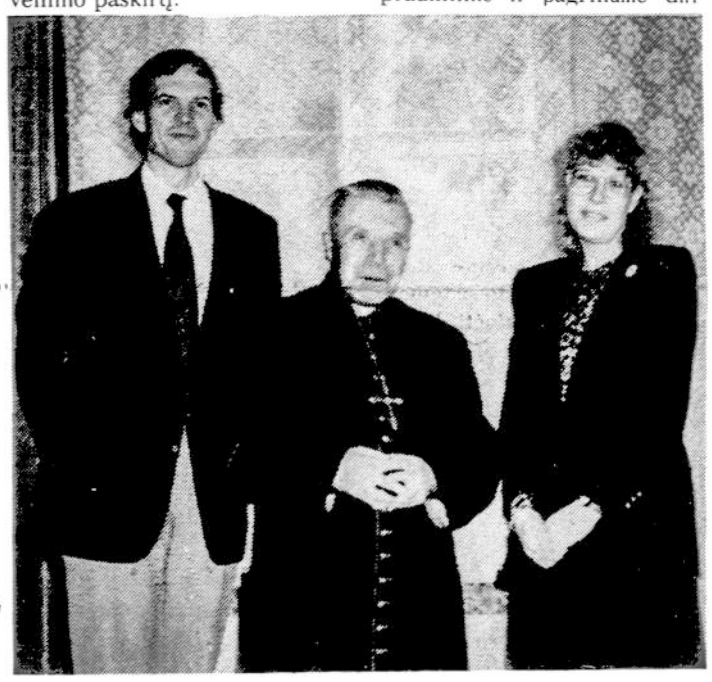

Kardinolas V. Sladkevičius su LIC Washingtono skyriaus vedėju V. Naku ir LRK Šalpos specialių projektų vedėja R. Razgaitiene Kaune. Nuotr. A. Vaitkevičiaus

IŠ KELIONĖS TIK ASILAS NEGRĮŽTA ARKLIU

III

Tautų Apaštalo Pauliaus pėdsakai Sirijoje

ANTANAS RUBŠYS
Manhattan College

20

Akmenys ir molio lentelės kalba

Šv. Raštas yra tikėjimo knyga ir istorija. Visas Dievo įkvėptas, bet ne visas apreikštas. Jo puslapiuose daug istorijos, geografijos, buitinių gyvenimo sąlygų, kurios ne tik dvelkia senove, bet ir yra mums perdėm svetimos. Pajunti būtiną reikalą susipažinti su Artimųjų Rytų istorija, geografija, ir, kiek tai įmanoma, buitinėmis gyvenimo sąlygomis. Archeologiniai radiniai — piliakalnių akmenys ir dantiraščio lentelės — padeda "išgirsti", ką sako "įsiraštinęs" Dievo žodis. Sakoma, kad bent 90% Šv. Rašto puslapių gali suprasti kiekvienas Dievybei atviras žmogus. Likusieji 10% pareikalauja didesnių pastangų.

Būdinga, kad ir garsūs Artimųjų Rytų žinovai ne sykį sugluma ir nebežino, ką daryti. Prisimenu Giovanni Pattinato, iššifravusio eblaitų kalba dantiraščio raštą, paskaitą 1974-aisiais metais. Jis prisipažino: "Lengvai perskaitau dantiraščio lenteles, bet nė vieno žodžio nesuprantu!" Mat eblaitai, nesinaudodami sumerų dantiraščio ženklais, rašė savo eblaitų kalba.

Panašiai būtų ir iškiliajam romėnui Julijui Cezariui skaitant lietuvišką knygą. Be abejo, ir jis panašiai skūstųsi, atpažindamas lotyniškas raides, bet nesuprasdamas lietuvių kalbos. Pettinato buvo sumerologas. Ilgainiui jis atpažino, kad eblaitų kalba buvo gimininga hebraiškajai Šv. Rašto ir ugaritų kalbai.

Eblos akmenys ir dantiraščio lentelės padeda mums intymiau susipažinti su anuometine buitimi. Nūdien šiaurinė Sirija atrodo lyg tuščia dykuma. Eblos ūkinio gyvenimo dantiraščio lentelės mums primena, kad šioje tuščioje dykumoje kadaise būta nesuskaitomų šimtų vietovių su daugybe gyventojų.

Ir dvasinis Eblos imperijos pasaulis buvo labai turtingas. Atrodo, kad Eblos religija buvo daug kuo panaši į Ugarito religiją. Atpažinta net 460 dieviškų būtybių, — Ugaritas teturėjo tik 260!, — 25 Eblos dievai ir deivės buvo laikomi didesnėje pagarboje už kitus. Dievų panteono galva buvo dievas Daganas. Kai kuriose dantiraščio lentelėse jis vadinamas "Daganas, kanaanietis".

Ketveri Eblos miesto vartai turi dievų vardus: Dagan, Rasan, Baal ir saulės dievas Sipiš. Baalas ir Rasapas turi po šventovę. Šventove pagerbta deivė Eštar ir dievas Chamišas (Šv. Rašto "Chemošas").

Mane stebina dievas Dabir — Maras! Kas mėnesį karališkoji šeima aukojo avių aukas svarbiesiems panteono dievams. Minimos ir maisto bei gėralų atnašos. Netrūko eblaitams nei kunigų, nei pranašų.

Ebla ir pasakojimas apie tikėjimo protėvius

Pradžios knygos pasakojimas apie Abraomą, Izaoką ir Jokūbą yra spalvingas. Jį skaitant, daugeliui kyla mintis, kad tai tik Artimųjų Rytų padavimai ir istoriškos vertės neturinti tautosaka.

Įdomiu sutapimu, 1974-aisiais metais pasirodė veikalas *Pasakojimo apie protėvius istoriškumas* (T. L. Thompson, *The Historicity of the Patriarchal Narratives: The Quest for the Historical Abraham*. Berlin: De Gruyter, 1974), kuriame autorius teigia, kad Abraomas ir Šv. Rašto tikėjimo protėviai nėra istorinės 2000-1500 m. prieš Kristų laikotarpio asmenybės. Vadinasi, Testamentas klysta. Po metų pasirodė dar kitas veikalas: *Abraomas istorijoje ir tikėjimo kraityje* (J. van Seters, Abraham in History and Tradition, New Haven: Yale U. Press, 1975), kuriame autorius daro tas pačias išvadas.

Vienas ir kitas teigia, kad visuomeninis ir teisinis pasakojimo apie protėvius kontekstas atspindi paskutinio tūkstantmečio prieš Kristų laikotarpį ir buvo sukurtas Babilonijos tremtyje šešto šimtmečio būvyje. Tremtis su visuomeniniais lūžiais ir pervartomis vertė žydus susikurti sau istorinę praeitį.

Pamenu, skaičiau šių veikalų recenziją 1977-aisiais metais. Recenzijos autorius teigė, kad pasakojimo apie protėvius istoriškumas vispusiškai nuvertintas ir senasis protėvių laikotarpio datavimas tarp 2000-1500 m. prieš Kristų yra visiškai klaidingas.

Tikra ironija! Kai Vakaruose buvo spausdinami šie veikalai, iš vieno Artimųjų Rytų akmenų ir dulkių piliakalnio prie Tell-Mardikh'o išlindo molio lentelės, kurių šviesoje žinovų teiginiai netenka pagrindo.

Šv. Rašte Abraomo vardą turi tik vienas asmuo, "mūsų tikėjimo tėvas", anot Apaštalo Pauliaus. Eblos lentelėse šį vardą turi įvairūs asmenys. Ir kiti vardai, žinomi tik iš Pradžios knygos, kaip antai, Ezavas, Išmaelis ir Eberis — hebrajų tautos protėvis, — irgi pasirodo lentelėse. Pirmojo žmogaus Adomo vardą liudija vieno Eblos valdytojo vardas: A-da-mu. Iki šiol Adomo vardas nebuvo užtiktas jokiame kitame senovės tekste, išskyrus Šv. Raštą.

Pradžios knyga pasakoja, kad Adomas davė vardus visiems galvijams, visiems padangių paukščiams ir visiems žvėrims (žr. Pr 2,20). Šis teiginys man dabar daugiau pasako negu prieš Eblos lentelių skaitymą. Juk Eblos raštvedžiai ir karaliaus dvaro mokyklos mokiniai sudarė paukščių, gyvulių ir žuvų sąrašus, rūšiavo daržoves, augalus ir medžius bei medžio dirbinius, svėrė metalus, brangius ir nebrangius akmenis...

Abraomo ir Saros laikai

Žydų tautos kilmė iš Abraomo yra kupina mįslių. Kai kurie istorikai datuoja Abraomą apie 2000-uosius metus, kiti apie 1700-uosius, o dar kiti apie 1400-uosius. Yra ir daug tokių, kurie nelaiko Abraomo ir Saros istoriniais asmenimis. Problemos šerdis yra Pradžios knygos 14-asis skyrius. Jis perdėm skiriasi nuo kitų Pradžios knygos skyrių apie Abraomą. Teigiama, kad Pr 14 skyrius yra neistoriškas ir turbūt pats vėliausias pasakojimo apie Abraomą tekstas.

Pr 14, 2-oji ir 8-oji eilutės apima penkių nedorų, Dievo už nuodėmes sunaikintų, miestų sąrašą. Tai Sodoma, Gomora, Adma, Zeboimai ir Bela. Šie penki miestai, tokia pat eile, pasirodo vienoje Eblos dantiraščio lentelėje! Kaip paaiškinti šitokį atitikimą? Ar iš viso čia gali būti kalba apie atsitiktinumą? Eblos dantiraščio lentelės šviesoje, rišlu prileisti, kad Pr 14-ojo skyriaus įkvėptasis autorius turėjo po ranka dantiraščio lentelę su penkių miestų sąrašu. Kitaip sakant, Pr 14-ojo skyriaus turinį reikia sieti su Ebla.

Eblos radiniai ne tik patvirtina Šv. Rašto pateikiamas žinias, bet ir duoda šviežios įžvalgos bei daugiau šviesos aprašomų asmenų, įvykių ir mintijimo pažinimui. Šv. Rašte Abraomas yra simbolis didesnis negu istoriškas asmuo: jis apima judaizmą, krikščionybę ir islamą.

(Bus daugiau)

Dail. Juozo Bagdono kūriniai rudens dailės parodoje Kultūros Židinyje Brooklyne.
Nuotr. Vytauto Maželio

RUDENS DAILĖS PARODA KULTŪROS ŽIDINYJE
3

Šių metų vasario mėnesio parodoje pirmą kartą dalyvavo **Rima Bružienė** kuri, praėjusi įvairų prekybinį kelią, sustojo ties menais ir juos rūpestingai studijuoja. Jos sritis — tapyba. Po parodos ji įstojo į New Yorko Lietuvių Dailininkų Sąjungą. Šiai parodai ji pateikė tris aliejines tapybos darbus.

Ateina ji iš mėgėjiško pasiruošimo, kas kartą vis labiau jausdama formą ir ją apvaldydama. Jos pasaulis realus, su romantiniu priedu — gėlės, kryžiai, svajonės apie paliktą kraštą.

Ir šioje parodoje buvo: Iš alyvų ciklo, Kryžių kalnas, Koplytstulpis gamtos globoje.

Kai tapomi objektai yra pirmame plane, ji turi daugiau jausmo juos išpuoselėti, daugiau suranda savęs. Kai objektai nukeliami į tolimus planus, pavyzdžiui, Kryžių kalnas, jie pasidaro dekoratyvūs, pavirtę tik ritmais šviesiame fone. Koplytstulpis turėjo daugiausia tos dailininkės romantinės nuotaikos, dvasinės gilumos ir tapybinio turtingumo.

Reikia džiaugtis jos entuziazmu, jos pažanga, stengiantis vis geriau apvaldyti tapybinę techniką, ir gilėjančiu žvilgsniu į gamtą.

Albinas Elskus yra žinomas vitražų meisteris, visoje Amerikoje papuošęs ne vieną bažnyčią, katedrą, mauzoliejų. Anksčiau

Dail. Rimos Bružienės kūrinys — Koplytstulpis gamtos globoje, aliejus. Nuotr. Vytauto Maželio

jis į parodas atveždavo ir savo nedidelius vitražus, bet jų išstatymas sudarydavo nemažų keblumų, nes vitražam reikėjo šviesos, o jos nebuvo. Reikėjo specialiai pratęsti elektros laidus ir įjungti šviesas.

Jau kuris laikas jis į parodas atveža savo elegantiškus piešinius. Jis kas mėnesį lanko piešimo studijas New Yorko mieste. Ten sueina dailininkai ir piešia įvairius modelius, norėdami vis lavinti savo piešinį.

Šioje parodoje ir buvo išstatyti tokie 4 piešiniai, atlikti tušu ir akvarele. Pirmasis buvo keturi greiti škicai, paskui torso studija, jaunas modelis, mergaitė rausvoje suknelėje.

Dail. Elskaus piešiniai pasižymi savo elegancija, skambia poetine linija. Jie, lyg kokia lengva muzika, kupina svajonės.

Vytautas Ignas, žinomas mūsų grafikas, išaugęs iš lietuviškos liaudinės grafikos, yra labai poetiškas ir lietuviškas. Išstatė tris medžio raižinius: Pasaka, Lietuva, Gyvybės medis.

Visi jo grafikos darbai yra pasakos nuotaikos. Didelė fantazija jį nuvedė į ornamentiką, kur pilna įvairiausių dekoratyvinių motyvų, įvairių turinio elementų, pavyzdžiui, raižinys "Lietuva".

Jo raižiniai mirguliuoja, žaidžia prieš žiūrovo akis. Jo darbuose jauti ir senovę, ir dabartį, lietuvišką ornamentiką, kuri susijungia su moderniais polėkiais.

Jo tematika būna iš pasakų, legendų, iš Lietuvos etnografinių vienetų, iš Lietuvos istorijos. Tai tikrai savo sukurtuoju pasauliu lietuviškiausias mūsų grafikas.

Gyvena jis atokiau nuo New Yorko, ir reikia tik džiaugtis, kad pajuto pareigą prisidėti prie parodos ir ją praturtinti savo kūryba.

Vytautas K. Jonynas, grafikas, tapytojas, vitražų ir daugelio kitų šakų meisteris, skulptorius, pateikė dvi skulptūras: Motina ir Ievutė. Jos atliktos iš paties autoriaus sukurto mišinio. Tai ne cementas, nei gipsas, bet jo mišinys, kuris yra gana lengvas ir tvirtas. Kartu atvežė ir pritaikytus stovus.

Skulptūros ir stovai balti. Skulptūros traktuojamos jau ekspresionistinėje nuotaikoje. Nieko bendro nebeturi su realizmu. Kūno dalys padidinamos, susimbolinamos, užakcentuojamas ritmas, pav., labai pailginami žmonių liemenys ir kaklai. Formos apibendrinamos. Čia nėra kokių nors detalių, viskas paprasta ir konstruktyvu, į žiūrovą kalba tik savo siluetu.

Visada, susitikęs su dail. Jonyno kūriniu, stebiesi jo neišsenkama fantazija ir džiaugiesi jo formine samprata, jos atbaigimu.

Elena Kepalaitė, skulptorė, entuziastė, savo menui atidavusi visą gyvenimą, uoli lietuviškų parodų dalyvė. Ji plačiai reiškiasi ir amerikiečių tarpe, dalyvauja jų parodose, laimi ir premijų. Jos darbų yra ir įvairiuose amerikietiškuose leidiniuose, bet taip jau esti, kad dailininkė yra kukli, nesiskardena. Taip ir nesužinome, kur jos darbai dalyvauja bendrinėse parodose, kas nutiko jos meno pasaulyje.

Ji yra tapytoja ir skulptorė. Skulptūra jos pagrindas. Ieškodama skulptūrai įvairumo, ji nemažai piešia.

Pagrinde jos visa kūryba yra abstrakti. Ji perėjo bent kelias stadijas. Bene pirmasis jos periodas buvo, kai ji kūrė portretus su žymia ekspresionistine nuotaika. Portretai atlikti daugiausia gipse. Paskui ėmė kurti nedidelio formato, švelnių, lanksčių, banguojančių formų statulėles. Skulptūros buvo dažniausiai atliedinamos bronzoje. Paskui formos perėjo į konstruktyvų ekspresionizmą.

Lyg ieškodama atsikviepimo, ji ėmė lankstyti vamzdžius. Vamzdžiai aliuminijaus. Sulankstyti vamzdžiai sukūrė jos ansamblines skulptūras, kur besikartojančios formos sudarė iškilmingą monumentalų pasaulį.

Tos skulptūros buvo ir didokos, drauge buvo ir visai mažų, ant sienų pakabinamų. Tai vis buvo aliuminijaus vamzdžiai.

Šiai parodai pateikė dvi aliuminijaus skulptūras, jau visai kitokias: Jos sukurtos iš plokščios, gražiai nušlifuotos ir tiksliai nupjautos medžiagos. Patraukia savo nepaprastu techniniu švarumu. Čia yra tik siluetai. Viename įžiūri stilizuotą moterį, kitame — gamtos motyvą. Subtilu, elegantiška, skoninga.

Vida Krištolaitytė yra didelių emocijų ekspresyvi dailininkė. Ją sujaudina gamta, staiga prasiveržęs prieš ją peisažas — jūra arba medžiai. Labiausiai mėgsta jūros motyvus.

Dirba labai greitai, lyg norėdama atsipalaiduoti nuo to didelio gamtos įspūdžio, nuo jūros stichijos.

Pabrėžia tik būtiniausias linijas, būtiniausius judesius. Jos paveikslai turi škicinį pobūdį, kur daug judesio, daug mosto, nerimo. Kartais neišsitenka vienoje drobėje, tai kuria dibtikus — temą pratęsia antroje drobėje.

Jūros motyvų ji yra rodžiusi ir ankstesnėse parodose. Dabar šalia jūros susidomėjo gamta, medžių ritmu — šviesiame fone, kartais tik baltoje drobėje į žiūrovą ateina medžiai, ateina vienas paskui kitą.

Ji mėgsta tapyti ir žmones — nuogą aktą. Ir šioje parodoje buvo toks moters aktas, sukurtas taip pat ekspresyviai, drąsiu teptuko brūkšniu, gana spalvingas, savo nuotaika taip pat neramus, dinamiškas.

Parodoje buvo išstatyti jos keturi paveikslai, atlikti aliejumi. Jų tema paimta iš gamtos. (p.j.)

(Bus daugiau)

KIEK PABERTŲ GRŪDELIŲ SUŽALIUOS LIETUVOS MOKYKLŲ DIRVOJE?

(atkelta iš 3 psl.)

kai kam buvo gal netikėta, tačiau niekas jai nesipriešino. Gerai, sako, pritariam, bet sutik būti šio renginio organizatorium. Na, kodėl gi ne?!

Abiejose grupėse atsirado įvairių talentų: dainininkų, vaidintojų, skaitovų, deklamatorių, smuikininkas, pianistė, akordeonistės, netgi vienas magikas iš Toronto! Taip be didesnių sunkumų pasisekė sulipdyti net per trijų valandų koncertą. Prisirinko pilna salė klausytojų. Ir šis talentų vakaras buvo teigiamai aprašytas net *Tėvynės šviesos* laikraštyje.

Įdomu paminėti ir tai, kad į šį Institutą buvo atvažiavusi grupė sovietų žydų mokytis hebrajų kalbos. Jų dėstytojai buvo mokytojai, atvykę iš Izraelio. Kadangi valgėme su jais bendroj valgykloj, tai teko su vienu kitu arčiau pasikalbėti. Viena mokytoja, regis, iš Tel Avivo, išklausiusi etnografinio choro koncertą, mane paklausė: "Mačiau su kokiu entuziazmu ir didžia dvasia lietuviai dainavo ir šoko. Jų gi padėtis šiandien tokia sunki ir varginga, tai nesuprantu, kaip jie sugeba taip nuostabiai dainuoti"? Paaiškinau, kad tai įrodo jų didelę meilę savo tautos kultūrai.

Kur lietuvių nerasi!

Baigiantis mūsų seminarams, vieną dieną išvydom būrį nematytų žmonių su lietuviškais vyties ženklais atlapuose. Pasiteiravus, paaiškėjo, kad jie yra atvykę iš Tomsko, berods, Murmansko, Gudijos, buv. Karaliaučiaus, Punsko bei kitų vietų, kur gyvena didesni lietuvių telkiniai. Ir jiems buvo sudarytos sąlygos atvykti į Vilnių, kad galėtų pasitobulinti lietuvių kalboje. Tai jau esantys arba būsimi lietuviškų šeštadieninių mokyklų mokytojai išblaškytų lietuvių vaikams. Taigi, kur tų lietuvių nerasi!

Nuolatinis ryšys

Su mumis dirbę amerikiečiai mokytojai, kaip ir mes, buvo sukrėsti dėl Sovietų vykdomų teroro veiksmų Lietuvoje. Kartu jie buvo sužavėti Lietuvos žmonių ryžtu siekiant nepriklausomybės. Jie dalyvaudavo su mumis visur, kiek tik laikas leido. Vienas mūsų kolega Virginijos Mary Washington kolegijos profesorius dalyvavo Medininkuose nužudytų muitininkų laidotuvėse Antakalnio kapinėse. Jis taip išsireiškė: "Esu giliai sukrėstas šiuo barbarišku įvykiu. Nieko negaliu pakeisti, kad negimiau lietuviu, tačiau aš noriu turėti kokį nors nuolatinį ryšį su Lietuva". Čia jis vietoje prasidūrė pirštą, ir kraujo lašai pradėjo kristi į žemę. "Dabar mano ryšys su Lietuva tapo nuolatinis" — pareiškė jis.

Kiek bus naudos?

Kažin kiek mūsų pabertų grūdelių sužaliuos Lietuvos mokyklų dirvoje? Atrodo, kad kursų dalyviai buvo kartais net nustebinti originalia šių seminarų organizacija, jų atvirumu ir mūsų instruktorių dideliu noru jiems padėti. Todėl norisi tikėti, kad, jau dabar sugrįžę į savo klases, Lietuvos mokytojai bandys pajvairinti savo nelengvo pašaukimo užduoti.

Instituto vadovybė — dr. Rimas Želvys, Kazys Pulmonas ir kiti mums parodė daug nuoširdumo, dirbant su Lietuvos mokytojais.

Julius Veblaitis

KNYGŲ PASAULYJE

PAAIŠKINIMAS

(Prie A. Norimo knygos *Gyvenimo dulkės* aptarimo)

Buvo teisinga *Darbininko* redakcijos pastaba (spalio 11 d., nr. 39) vidury aptarimo: "gal per drąsi išvada"... Tai lietė karininkų atvaizdavimą A. Norimo novelėj "Ramovėje" ir novelių kritiko pastabas.

Kritiko hipotezė apie laisvos anuometinės Lietuvos karius — tik apie tokius, kurie autoriaus aprašyti jo novelėj "Ramovėje". Bet kritikas netaiko neigiamų išvadų kitiems karininkams ir eiliniams kariams. O tie "kiti" — buvo idealiosios karių klasės dalis (manau, didžiuma); tie "kiti" — tai buvo Sibiro kankiniai, Lietuvos laisvės kovotojai-partizanai, kurių kraujo auka, visu šiurpu ir visu grožiu dabar ypač iškylanti mūsų tėvynainių prisiminimuose, ir buvo gal didžiausias pagrindas be šūvio ir be kovų Kovo 11-osios laisvei paskelbti ir vėliau jai įtvirtinti.

Lietuvos kariai, kaip ir partizanai, švyti mūsų tautoje aukos vainikais.

Paskaitykite Andriaus Norimo novelių knygą *Gyvenimo dulkės* ir įsitikinsite, kad "Ramovėje" atvaizduotos tik dulkės, gal net dėmesio nevertos; didvyriai dar laukia gabios A. Norimo plunksnos brūkštelėjimo...

IR IŠEIVIJAI PAGEIDAUTINA

Tai Jurgos Ivanauskaitės, gabios rašytojos ir dailininkės, nauja knygelė jaunesnio mokyklinio amžiaus vaikams (įdomu skaityti ir suaugusiems!). Knygelės antraštė *Stebuklinga spanguolė*. Išleista 1991 m. Vilniuje "Vyturio" leidyklos, o iliustruota pačios autorės.

Ši pasaka parašyta labai gera, vaizdžia ir sklandžia pasakojimo kalba, daug ten fantazijos, įdomiai supinta intriga. Iliustracijos spalvotos, vaikiškas pasaulis gamtoje, tarp gyvūnėlių ir fantastiškų būtybių, nuolat primenant jiems įvairaus gamtos užterštumo pavojus.

Jei lituanistinės mokyklos skųsdavosi kartais išeivijos rašytojų nuobodoka literatūra jaunimui, tai turėtų dabar susipažinti su Jurgos Ivanauskaitės *Stebuklinga spanguole*. Adresas "Vyturio" leidykla, 232600 Vilnius, Algirdo 31, Lithuania — Lietuva.

Ši knygelė — nenuobodi, daili ir pamokanti.

LIETUVIŲ IŠEIVIJOS ISTORIJAI

Tai albuminio formato knyga: Lietuvių Šv. Kazimiero parapijos auksinė sukaktis (1941-1991), Los Angeles, California.

Ši knyga išleista Šv. Kazimiero parapijos (klebonas kun. dr. Algirdas Olšauskas) lėšomis, su joje besiskelbiančių materialine pagalba. Vyriausias redaktorius ir teksto autorius — Ignas Medziukas. Atrodo, į knygą sudėtoji medžiaga gauta iš parapiečių, ypač iš organizacijų vadovų.

Knygos forma, jos išorinis patrauklumas daugiau priklausė nuo leidinio techninio redaktoriaus inž. Valentino Varno ir viršelio dailininkės Marijos Žymantienės. Patraukli viršelio kompozicija ir spalvų — auksinės su juoda — deriniai; piešiniai — Karalaičio šv. Kazimiero ir bažnyčios siluetas — visa tai papuošta kuklia grafika — gėlių tema ir skaičius 50.

Tinkamai primenama sukaktis šios gyvastingos parapijos religinėje ir kultūrinėje plotmėse — prelatų Juliaus Maciejausko, Jono Kučingio ir dabartinio klebono veiklos laikais. Pagerbiami ir kiti čia dirbę kunigai. Suminėti mokytojai, muzikai, solistai, organizacijų vadovai. Iš rašto žmonių paminėtas poetas Bernardas Brazdžionis, atspausdinti du jo eilėraščiai.

Graži knyga, reikšminga išeivijos istorijai — religinei ir kultūrinei.

A. R.

NEW BRITAIN, CT

Metinis choro renginys

Lapkričio 23 d., šeštadienį, Šv. Andriejaus parapijos salėje, 396 Church St., 7 val. vakare, įvyks metinis choro renginys. Choro vedėja Geraldine Ganzer-Lintautaitė sudarė programą. Pradžioje pasirodys mišrus choras, po to atliks kitos grupės: kvartetas, armonika, bus ir magikas. Programą užbaigs mišrus choras. Bus ir šokiai, grojant Serenaders orkestrui. Visą laiką veiks baras, bus galima nusipirkti maisto. Bus ir įvairūs laimėjimai loterijoje. Įėjimo auka $8.

Mūsų choras, seniausias Amerikoje, gyvuojąs nuo 1895 m., ruošia ne tik savo metinius pasirodymus, bet taip pat dalyvauja ir bendruose lietuvių renginiuose. Štai spalio 27 d. jis dalyvavo pamaldose už Lietuvą Hartforde, kur Šv. Juozapo katedroje, kartu su kitų vietovių lietuviais, padėkojome Aukščiausiajam, kad Lietuva atgavo laisvę ir nepriklausomybę.

Šiame savo metiniame parengime lapkričio 23 d. laukiame daug svečių iš mūsų parapijos, o taip pat iš Hartfordo, New Havено, Waterburio ir kitur.

Juozas Balčiūnas

LIETUVA TVARKO IR MODERNINA SAVO TRANSPORTĄ

— Geležinkeliams, oro ir jūros laivynui reikia užsienio pagalbos —

Lietuvos susisiekimo ministras Jonas Biržiškis Vilniaus radijo reporteriui pasakojo apie savo ministerijos darbus ir rūpesčius; atkuriant Lietuvos transportą.

Atgavus nepriklausomybę, Lietuva atgavo ir visą geležinkelio, oro ir jūros laivyną. Jo vertė siekia tarp $5-7 bilijonų, tai maždaug 10% visos Lietuvos turto. Iki šiol visas šis turtas buvo Sovietų Sąjungos nuosavybė. Valdyta tik iš Maskvos. Lietuvos vardo nėra nei viename tarptautiniame susitarime.

Dabar vienu svarbiausių Lietuvos uždavinių ir yra įsitvirtinti tarptautinėse institucijose. Tad skubiai pasirašomos sutartys ir stojama į įvairias tarptautines transporto organizacijas. Antras dalykas — ekonomiškai atsiskirti nuo Sovietijos ir sukurti nepriklausomą Lietuvos transportą. Kol kas visi atsiskaitymai vyksta per Maskvą. Tebeveikia senosios struktūros.

Manoma, kad užtruks apie porą mėnesių, iki Lietuva sukurs pilnai nepriklausomą savo transporto sistemą. Lietuva atgavo 43 vidutinio nuotolio keleivinius lėktuvus, kelis didelius prekybos laivus, tris tarptautinius keltus, apie 60 žvejybos laivų, 350 keleivinių geležinkelio vagonų, apie 200 garvežių. Pridėjus dar visus uostus, geležinkelio stotis ir t.t., gaunasi nemažas turtas. Dar reikės pridėti kelis milijardus dolerių, kad šis turtas būtų atstatytas iki europinio lygio. Lietuva dabar tų pinigų neturi, bet tikisi gauti investicijų iš Vakarų.

Būdama labai geroje geografinėje padėtyje, Lietuva turės didelės naudos, pervežant krovinius iš Vakarų į Rytus ir iš Rytų į Vakarus. Pagal susisiekimo ministrą, į Lietuvą jau plūsta daugybė pasiūlymų iš Europos ir kitų pasaulio valstybių. Jos siūlo savo paslaugas ir kapitalą, kuria bendras korporacijas, atidaro tarptautines oro, jūros ir geležinkelių linijas. Jau vedamos derybos su Lenkija dėl Šeštokų-Suvalkų geležinkelio linijos atidarymo. Tai vienintelė ir lig šiol neveikusi geležinkelio linija Lietuvoje, atitinkanti Europos standartus. Lietuvoje ir Sovietų Sąjungoje geležinkelio bėgiai yra 24 cm platesni nei Europoje. Tai sudaro didelių keblumų, nes pasieniuose sugaištama laiko keičiant ratus. Lietuva sieks pertvarkyti savo geležinkelius pagal europinius standartus. Tai pareikalaus milžiniškų sumų, bet Lietuva pasiryžusi tai padaryti ir ketina jau netrukus susiaurinti geležinkelių bėgius nuo Lenkijos iki Kauno.

"Jeigu mes norime integruotis į Europą, — aiškino susisiekimo ministras Biržiškis, — mes turime turėti gerą ir greitą kelią ten ir atgal. Atstatyti visą geležinkelių sistemą truks nemažiau kaip 10 metų ir reikės milijardų dolerių. Išskyrus tris naujus tarptautinius krovinių keltus, kursuojančius į Vokietiją, visi 43 prekybos laivai yra seni, plaukiojantys jau po 15-20 metų. Tai didžiuliai laivai, kiekvienas gali vežti krovinio iki 300 tūkstančių tonų.

Klaipėdos uostas per metus duoda $150-170 milijonų pelno. Anksčiau pelną pasiglemždavo Maskva. Dabar jis atiteks Lietuvai. Uostui taip pat reikia didelių investicijų, nes jis buvo pritaikytas tik masiškam Sovietų Sąjungos krovinių išvežimui. Nėra abejonės, kad Klaipėda ir toliau pasiliks transitiniu pervežimo uostu. Per jį gal bus gabenama net ir daugiau Sovietų Sąjungos eksportuojamų ir importuojamų prekių nei lig šiol. Tai bus vienas pagrindinių Lietuvos pragyvenimo šaltinių.

Nemažo pelno tikimasi ir iš oro pervežimo. Tačiau tai bus tolimesnėje ateityje. Kol kas Lietuva neturi nė vieno didesnio krovininio lėktuvo. 43 keleiviniai lėktuvai, kiekvienas daugiau negu šimto keleivių talpos, dabar skraido į 40 Sovietų Sąjungos miestų ir į dvi Europos valstybes — Vokietiją ir Lenkją. Šiais metais ketinama atidaryti dar 3 tarptautinius skrydžius: į Frankfurtą, Kopenhagą ir Budapeštą. Yra pasiūlymų iš Šveicarijos, Prancūzijos, Švedijos firmų, vedamos derybos su JAV bendrovėmis".

Lietuva nori ne tik plėsti oro susisiekimą, bet ir įsigyti modernių lėktuvų. Dabartiniai jos lėktuvai nėra efektyvūs, todėl Europoje juos ne visur norima įsileisti. Lietuvai tiktų Boeing 737. Vienas toks lėktuvas kaštuoja apie $40 milijonų. Ieškoma partnerių, norinčių ir galinčių investuoti savo kapitalą. Yra gauta daug pasiūlymų ir iš užsienio lietuvių.

L.Ž.R.

Susitikimas Kaune rugpjūčio 14. Iš k.: L. Dambrauskas, vysk. V. Michelevičius, A. Dambrauskienė, A. Šmitas, E. Dambriūnienė, prel. A. Svarinskas, M. Šmitienė.

DĖL LAIŠKŲ IR SIUNTINIŲ Į PABALTIJO VALSTYBES

JAV Lietuvių Bendruomenės Informacijos Tarnyba iš Washingtono praneša gerą žinią dėl laiškų ir siuntinių į Pabaltijį. Spalio 30 d. US Postal Service paskelbė, kad visas paštas oro keliu į Pabaltijo valstybes daugiau nebesiunčiamas į Maskvą. Jis siunčiamas tiesiogiai į Taliną, Rygą ar Vilnių arba persiunčiamas per Kopenhagą ar Helsinkį. Net jeigu vietai esant lėktuvuose, skrendančiuose į Maskvą, jis duodamas ten, bet tik kaip "ramp transfer", reiškia, jis Maskvoje nebus rūšiuojamas, kaip būdavo anksčiau.

Laivais siunčiamas paštas į Lietuvą, Latviją ir Estiją paskirais konteineriais. Lapkričio 1 d. US Postal Service pradėjo priiminėti siuntinius pavieniams asmenims ar šeimoms Pabaltijo valstybėse sumažintu tarifu ("humanitarian airlift" rate). Tasai tarifas galios ligi 1992 m. kovo 31 d. Paprastai siuntiniams yra dviejų rūšių tarifas: vienas — laivu (pristatymas vidutiniškai trunka apie du mėnesius) ir kitas — oro paštu (pristatymas trunka apie 10 dienų). Sumažintu tarifu siuntiniai oro paštu kaštuos apie 50% pigiau, nei normaliai, bet siuntiniai neturi sverti daugiau kaip 22 svarus. Pavyzdžiui, 10 svarų siuntinys į Pabaltijo valstybes normaliai laivu kaštuoja $23.33. Oro paštu tokio pat svorio siuntinys kaštuotų $70. Tuo tarpu "reduced rate" toks pat 10 svarų siuntinys kaštuos $33.35.

Reikia griežtai prisilaikyti šių taisyklių: Siuntinys neturi sverti daugiau kaip 22 svarus. Turi būti adresuojamas paskiriems asmenims ar šeimoms. Ant siuntinio turi būti užrašyta angliškai valstybės vardas (Lithuania, Latvia ar Estonia) kaip paskutinė adreso eilutė. Be to, ant siuntinio taip pat reikia storom raudonom raidėm užrašyti žodžius HUMANITARIAN AIRLIFT. Tas humanitarinis tarifas galios ligi 1992 m. kovo 31 d.

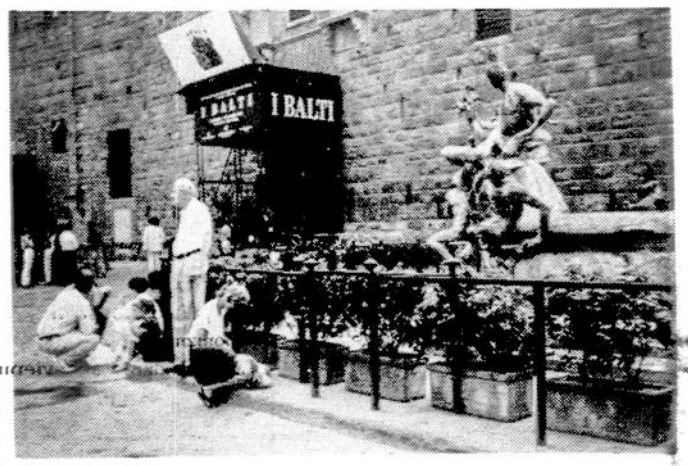

Įėjimas į vieną iš Florencijos muziejų, kur vyko pabaltiečių archeologinė paroda.

"I BALTI" PARODA

Šią vasarą kelis mėnesius praleidau Italijoj. Buvau maloniai nustebinta, kai birželio mėnesį Italijos laikraščiuose pasirodė skelbimas, kad rugpjūčio 8 d. Firenze (Florencijoje) atidaroma plačios apimties archeologinė paroda pavadinta "I Balti".

Aplankiau šią parodą. Paroda globojama Centro Mostre di Firenze, bendradarbiaujant Varšuvos archeologiniam ir kitiems lenkų muziejams bei archeologinėms institucijoms.

Paroda įdomi tuo, kad sutapo su Baltijos kraštų nepriklausomybės atstatymu ir duodama progos europiečiams ir pasaulio turistams susipažinti su jotvingių, prūsų, latvių ir lietuvių kultūromis, pradedant geležies amžiumi iki 14 šimtmečio.

Paroda suskirstyta į keturis laikotarpius. Geležies nuo 5 amž. prieš Kristų iki pirmojo amž. po Kristaus. Nuo pirmojo iki penktojo po Kristaus — romėnų imperijos įtaka, nuo penktojo iki aštuntojo — viduramžių pradžia ir nuo 9-tojo iki 14 — viduramžių pabaigos.

Šiuo suskirstymu norima įrodyti skirtumą tarp jotvingių ir prūsų teritorijos radinių bei latvių ir lietuvių iškasenų.

Aiškesniam parodos supratimui buvo keturi žemėlapiai ir nekropolių fotografijos. Eksponuota daug retų dirbinių iš kaulo, rago, keramikos, geležies ir įvairių papuošalų iš stiklo, bronzos, sidabro ir gintaro.

Gaila, kad daugelis archeologijos eksponatų žuvo Antrojo pasaulinio karo metu bombarduojant Karaliaučių.

Paaiškinimai prie eksponatų daugiausia italų, o svarbesnieji ir anglų kalbomis.

Paroda vertá dėmesio. Ji vyksta Palazzio Vecchio, Piazza della Signoria, Firenze, ir tęsis iki šių metų lapkričio 17 d.

Ieva Jankutė

NAUJA KNYGA APIE LIETUYVĄ

Nedaug tėra italų kalba literatūros apie Lietuvą, jos istoriją, kultūrą, religiją ir papročius, dėl to džiugina kiekvienos naujos itališkos knygos apie Lietuvą pasirodymas. Nors dabar dėl įvykių Pabaltijyje Lietuvos vardas yra dažnai minimas spaudoje, per radiją ir televiziją, bet plačioji Italijos visuomenė dažnai tėra tik labai paviršutiniškai susipažinusi su Lietuva, jos valstybingumo ilgaamžėmis tradicijomis, tautai būdingais bruožais.

Itališkosios literatūros apie Lietuvą spragas svariai užpildo neseniai italų kalba pasirodžiusi poros šimtų puslapių knyga "Anello Baltico" (Baltijos žiedas). Paantraštė paaiškina knygos turinį: Lietuva, Latvija, Estija — trijų Pabaltijo tautų profilis. Knygos autorius — filologas, baltistas, Basilikatos universiteto (pietų Italijoje) dėstytojas Pietro Dini. Veikalą išleido Marietti leidykla Genujoje. Knygą galima įsigyti visuose svarbiausiuose Italijos knygynuose.

Knygos autorius yra gerai lietuvių pažįstamas. Susidomėjęs Lietuva, lietuvių kalba ir kultūra, jis daug kartų lankėsi Lietuvoje, kur gilinosi į baltistikos mokslus, gerai pramoko lietuviškai, yra parašęs apie Lietuvą ir Pabaltįjį nemažai studijų, monografijų ir straipsnių, redaguoja Mauro Baroni leidykloje Pizoje knygų seriją "Baltika". Šioje serijoje jau pasirodė paskutiniojo nepriklausomos Lietuvos užsienio reikalų ministro Juozo Urbšio prisiminimai italų kalba ir Žemininkų antologija, rengiamasi išleisti kitas knygas, tarp jų Vytauto Landsbergio monografijos apie Čiurlionį vertimą.

Knygoje "Anello Baltico" yra dešimt skyrių. Pirmame skyriuje — "Baltija: vieningi bruožai ir skirtingumai" — skaitytojas supažindinamas su pabaltiečių proistore, kalbų kilme, etninėmis savybėmis. Antrame skyriuje "Pagoniškoji ir krikščioniškoji Baltija" rašoma apie Lietuvos valstybės susikūrimą ir išsiplėtimą Vytauto Didžiojo laikais, Lietuvos krikštą, lietuvių-lenkų federacijos sudarymą. Kitų skyrių antraštės: Pabaltijys tarp katalikybės ir reformos, Pabaltijo tautų atgimimas, tautinės nepriklausomybės laikotarpis — 1918-1940 metai, pabaltiečių emigracija Europoje ir Naujajame pasaulyje, sovietinis laikotarpis, liaudies sąjūdžiai, Pabaltijo problemos specifika — nacionalizmas ar patriotizmas? Paskutiniame, dešimtame skyriuje, pateikiama išsami bibliografija. Savo naująjį veikalą apie Pabaltįjį Pietro Dini skiria savo bičiuliams pabaltiečiams.

SUSIPAŽINIMO VAKARAS LIETUVOS AMBASADOJE

Lietuvos ambasadorius Washingtone Stasys Lozoraitis spalio 30 vakare su žmona pakvietė organizacijų aktyviuosius darbuotojus susipažinimo vakarui su Lietuvos vyriausybės nariais, kurių programoje buvo išvardinta net keturiolika.

Priėmimas ir susipažinimas įvyko Lietuvos ambasadoje, 2622 16th Street, Washington, DC. Kokteilių metu buvo reta proga pasikalbėti su premjeru Gediminu Vagnoriu, Aukščiausiosios Tarybos viceprezidentu Česlovu Stankevičiu bei kitais vyriausybės nariais. Ta proga Lietuvos Vyčių centro valdybos pirmininkė Frances Petkus įteikė Lozoraičiui $5000 auką ambasados išlaidoms sumažinti, nes darbų šiuo metu labai pagausėjo ir reikalų padidėjo.

Loreta Stukienė, Americans for Lithuanian Independence prezidentė, padovanojo premjerui Vagnoriui, vicepremjerui Stankevičiui ir ambasadoriui Lozoraičiui po laikrodį. Šie laikrodžiai yra būdingi tuo, kad žiūrovas, šalia valandų skaičių, pirmiausia pamato Lietuvos Vytį! Šiomis dovanomis svečiai buvo maloniai nustebinti. Ponia Petkus pažadėjo finansinę pagalbą diplomatinei tarnybai ir ateityje.

Vicepremjeras Stankevičius padėkojo lietuvių organizacijom už didžiulę moralinę ir medžiaginę paramą, siekiant Lietuvos nepriklausomybės. Jis taip pat pareiškė susirūpinimą, kad Vilniuje ir kituose Lietuvos miestuose dar tebėra dešimtys tūkstančių buvusios Sovietų okupacinės kariuomenės. Tai sudaro didelį pavojų mūsų valstybei — kalbėjo jis. Visi lietuviai, baltiečiai ir kiti geros valios šio krašto gyventojai yra prašomi daryti spaudimą į Baltuosius Rūmus, savo išrinktus atstovus ir spaudą, kad Sovietų kariuomenė kuo greičiau iš Lietuvos, Latvijos ir Estijos išeitų.

Šiame pobūvyje dalyvavo ir didelis lietuvių, latvių ir estų teisių gynėjas *New York Times* kolumnistas William Safire, taip pat įvairių kraštų ambasadoriai, Lietuvių Bendruomenės bei Vyčių atstovai ir kiti. Iš New Jersey dalyvavo Danguolė Didžbalienė, Debbie Pileikienė, Angelė Stankaitienė, Loreta Stukienė ir Julius Veblaitis. Pobūvį finansavo Clayton Potter, iš Chicagos.

Loreta Stukienė
Julius Veblaitis

Prancūzijoje didėja visuotinis nepasitenkinimas dėl per mažų atlyginimų ir didėjančio nedarbo. Ligoninės pereitą savaitę priėmė tik pavojaus gyvybei atvejais, nes sustreikavo slaugės, reikalaudamos didesnio atlyginimo. Buvo sustreikavę ir viešojo susisiekimo darbuotojai, o ūkininkai pradėjo kampaniją prieš maisto bei vyno importą ir ne tik puldinėja sunkvežimius su užsienietiškais produktais, bet trukdo ir valdžios atstovams keliauti į provinciją.

Filipinų vyriausybė žada grąžinti buvusiai prezidentienei Imeldai Marcos 1,700 porų batų, kurie lig šiol laikomi muziejuje.

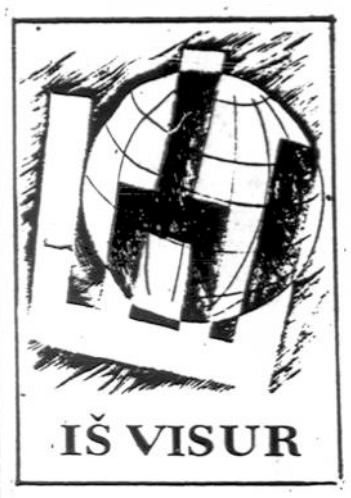

— Vysk. **Sigitas Tamkevičius,** kardinolo Vincento Sladkevičiaus pagalbininkas, buvo atskridęs į Ameriką. Dalyvavo Washingtone, DC, Tautinės šventovės patalpose įrengtos lietuvių Šiluvos koplyčios 25 metų sukaktuvių šventėje, aplankė eilę Chicagos lietuvių įstaigų, dalyvavo Los Angeles, CA, Šv. Kazimiero lietuvių parapijos 50 metų sukaktuvių iškilmėse, lankė New Yorko lietuvius. Spalio 31 d. išskrido į Lietuvą.

— **Chicago, IL, kardinolas J. Bernardin,** nuoširdus lietuvių bičiulis, paskelbė, kad lapkričio 9 - 10 dienomis visoje arkidiecezijoje bus pravesta rinkliava Rytų Europos Bažnyčiai remti. Lietuva taip pat bus sušelpta.

— **A. a. kun. Jonas Plankis** po ilgos ligos mirė spalio 25 Chicagoje. Velionis buvo gimęs 1911 vasario 26 d., kunigu įšventintas Kaune 1935 birželio 5 d. Lietuvoje dirbo Betygaloje vikaru, Vokietijoje gyveno Tuebingene ir vėliau dirbo amerikiečių darbo kuopose. Amerikoje dirbo įvairiose parapijose Chicagos arkivyskupijoje.

— **Skulptorė Elena Gaputytė** po sunkios ligos spalio 4 d. mirė Londone, Anglijoje.

— **Gražinos Apanavičiūtės,** Vilniaus operos solistės, koncertas Baltimorės Lietuvių Namuose įvyks lapkričio 16 d., šeštadienį. Solistei akomponuos muz. Manigirdas Motekaitis. Koncertą rengia Baltimorės LB apylinkės valdyba.

— **Balzeko Lietuvių Kultūros Muziejuje,** Chicago, IL, lapkričio 15 penktadienį, 7:30 val. vak. įvyks parodos "Lietuvių dailės tiltas" atidarymas. Parodoje dalyvauja trylika lietuvių dailininkų, kurie per praeitus 25 metus yra surengę muziejuje savo individualines parodas. Parodoje dalyvauja: Nijolė Banienė, Romas Dalinkevičius, Jonė Karužaitė, Antanas Lipskis, Jadvyga Paukštienė, Zita Sodeikienė, Magdalena Stankūnienė, Ada Sutkuvienė, Jonas Tričys, Gintarė Uogintaitė, Edvardas Walaitis ir Giedrė Žumbakienė. Paroda tęsis iki gruodžio 31 d.

— **Amerikos Lietuvių Tarybos** naujas adresas: 6500 So. Pulaski Ave., Chicago, IL 60629. Telef. 312 735-6677. Fax nr. 312 735-8793.

— **Poetas Kornelijus Platelis** atskrenda iš Lietuvos ir skaitys savo poeziją literatūros vakare, kuris atidaro "Ateities" savaitgalį lapkričio 15 d., penktadienį, Chicagos Jaunimo Centro kavinėje.

— **Kanados paštas** nuo šių metų rugsėjo 30 d. įsteigė tiesioginį pašto siuntų paskirstymą į Lietuvą, Latviją ir Estiją. Į Lietuvą pašto siuntos iš Toronto bus siunčiamos per Helsinkį kasdien, išskyrus sekmadienius.

— **Ieškomi Ignacas Paulauskas ir Joana Paulauskienė,** gyvenę 34 Fourth St., Waterbury, CT. Jie patys arba apie juos žiną, prašomi pranešti adresu: Lietuva, 232040 Vilnius, Balio Sruogos N. 43-2, Ona Paulauskaitė-Borusienė.

Vilniaus universiteto dėstytojai: iš k. Andrius Navikas, Antanas Malikėnas, Sigitas Urbonavičius ir Rimvydas Skyrius, atvykę stažuotis į Illinois universitetą Chicagoje. Nuotr. Ed. Šulaičio

KETURI VILNIEČIAI STUDIJUOJA CHICAGOJE

Iš Vilniaus universiteto į Chicagą atvyko specializuotis Lietuvoje gana atsilikusioje prekybinių mokslų srityje keturi vyrai. Tai: Rimvydas Skyrius, 35 m. amžiaus; Sigitas Urbonavičius — 29 metų; Audrius Navikas — 30 metų ir Antanas Malikėnas — 27 metų.

Visi jie, išskyrus Malikėną, vedę. Jie Vilniaus universiteto dėstytojai, o pirmasis net ekonominės informacijos katedros docentas.

Per vienerius mokslo metus norima įgyti maksimalų teorinių ir praktinių žinių kiekį valdymo informacinių sistemų (MIS — Management Information Systems) srityje. Tikimasi, kad studijos bus naudingos tomis kryptimis, kur Lietuva dar atsilieka. Tai pasakytina apie perspektyvias informacijas technologijos, kompiuterių tinklus. Taip aiškino Rimvydas Skyrius.

Savo tikslus plačiau išdėstė Prekybos fakulteto Marketingo katedros dėstytojas Sigitas Urbonavičius. Jis pareiškė: "Pastaraisiais metais marketingu Lietuvoje imta labai domėtis, tad teko bendrauti ne vien tik su studentų auditorija. Tačiau gauti žinių apie marketingo teoriją bei praktinius dalykus Lietuvoje kol kas buvo gana sunku, nes trūko literatūros, nebuvo savų marketingo specialistų. Atvykstantieji lektoriai paprastai skaitydavo tik bendro pobūdžio pažintines paskaitas (išskyrus gal tik prof. R. Kalvaitį iš New England kolegijos, skaičiusį ilgesnį paskaitų ciklą). Todėl gilesnės marketingo studijos kol kas įmanomos tik kitose šalyse. Ypatingai tam tinka JAV, kurios kartais laikomos marketingo mokslų gimtine..."

Antanas Malikėnas, kuris, kaip ir Skyrius, gilinasi valdymo informacinių sistemų (MIS) srityje, teigia, kad jis mano, jog kompiuterių tėvynėje — JAV studijos jam ypatingai gali būti naudingos, "nes Illinois un-te yra sudarytos puikios sąlygos įsigyti daugiau teorinių žinių bei praktinio patyrimo ne tik bibliotekose ir kompiuterių centre, bet ir Chicagos firmose".

Audrius Navikas Chicagoje žada siekti biznio administracijos magistro laipsnio su specializacija verslininkystėje, ekonomikoje arba tarptautiniame biznyje. "Ši stažuotė yra pirmas realus ir profesionalus susipažinimas su vakarietiškos ekonomikos ir biznio organizavimu, rinkos mechanizmo pažinimas 'iš vidaus' ir jo kalba" — jis pareiškė tik pradėjęs savo studijas.

Šie vyrai pradžioje buvo apsistoję privačiose šeimose Cicero-je, o vėliau, gavę lėšų, išsinuomojo butą universiteto rajone.

Nors mokslas universitete yra nemokamas, tačiau kitoms išlaidoms jiems reikia pinigų. Todėl jie dėkoja Illinois universiteto Lituanistikos katedros fondui ir jo pirmininkui Vytautui Kamantui už kiekvienam paskirtus po 5 tūkst. dol. Taip pat iš Lietuvių Fondo gauta po tūkstantinę. BALFas davė po $150. Buvo ir pavienių, privačių geradarių, kurie jiems padėjo. Iš asmenų, kuriems vilniečiai labiausiai nori padėkoti — tai prof. Bronius Vaškelis.

Ed. Šulaitis

Regina ir Antanas Purai, Tautos Fondui testamentu palikę gana stambią sumą pinigų. Tautos Fondas prisimena geradarius ir nuoširdžiai dėkoja.

AUKA TAUTOS FONDUI

Prieš penkeris metus, lapkričio septintą dieną, mirė Antanas Puras. Jo žmona Regina su šiuo pasauliu atsiskyrė 1990 m. rugpjūčio 31 d.

Abu buvo kuklūs, bet taurūs lietuviai, nepaprastai dosnūs visom lietuviškom organizacijom, spaudai ir radijui. Dar gyvi būdami, vien tik Tautos Fondui paaukojo 100,618 dolerių. Savo testamentu paliko 228,000 dolerių įsteigimui "Antanas Puras ir Regina Puras Scholarship Fund", kurio nušimčiai būtų naudojami Vasario 16 gimnazijai Vokietijoje remti. Tą fondą administruoti pavedė Tautos Fondui. Jeigu kada Vasario 16 gimnazija nustotų egzistuoti, pusę to fondo pavedė perduoti BALFui ir pusę Tautos Fondui. Jau šiais metais iš nuošimčių gimnazijai perduota 6,872 doleriai.

Pagal Antano pasą, jis gimęs 1900 m. Zarasų apskrityje. Užsiėmimas — raštininkas.

Regina gimusi Augustavo apylinkėje 1911 m. Antrojo pasaulinio karo metu išvyko į Vokietiją.

Iš Vokietijos 1947 m. abu emigravo į Angliją, kur susipažino ir 1953 m. sukūrė šeimą. Sąžiningai dirbdami ir būdami taupūs, nusipirko namukus, bet neplanavo ten pasilikti. Susitvarkė dokumentus, pardavė namą, ir Queen Elizabeth laivu atvyko į New Yorką 1956 m. vasario 14 d. Atvyko kaip Lietuvos piliečiai, savo lėšomis, su Lietuvos užsienio pasais. Čia dirbo įvairius darbus. Taupiai gyvendami, šelpė gimines Lietuvoje ir sugebėjo sutaupyti tokią didelę sumą Lietuvos reikalams. Abu palaidoti Cypress Hills kapinėse Brooklyne.

Amžiną atilsį Antanui ir Reginai Purams.

Vitas Katinas

PHILADELPHIA, PA

Popietė tautodailininkės Anastazijos Tamošaitienės atminimui

Kiekvienų metų vasaros pabaigoje Lietuvių Tautodailės Institutas (LTI) rengia suvažiavimą instituto įsteigėjų Anastazijos ir Antano Tamošaičių sodyboje. Šių metų suvažiavimo metu nuspręsta išeivijos tautodailės dirbinių kolekciją perduoti į Lietuvą, tikintis, kad ten ji bus labiausiai įvertinta ir geriausiai saugoma. Visi suvažiavimo dalyviai nerimo dėl Anastazijos sveikatos. Nerimas buvo ne be pagrindo, po kelių dienų, rugpjūčio 28 d. dailininkė mirė.

Jau prieš kelius mėnesius LTI Philadelphijos skyrius suplanavo dail. Anastazijos Tamošaitienės knygos pristatymą rugsėjo 22 d., nežinodamas, kad popietė taps ir jos šviesaus gyvenimo prisiminimu.

Rytas buvo nepaprastai gražus, gal net apie tokį rytą pati dailininkė svajojo, kai audė savo kūrinį "Grožėjimasis rudeniu". LTI-Philadelphijos skyriaus pirmininkė Genovaitė Maciūnienė pradėjo programą, prisimindama Anastaziją, savo artimą mokytoją, tautodailininkę, ilgametę draugę. Papasakojo apie jos gyvenimą, pasidalijo savo paskutiniais įspūdžiais iš susitikimo su dailininke kelios savaitės prieš jos mirtį. Juk visi dalyviai LTI suvažiavime turėjo vilčių, kad Anastazija sustiprės ir sugrįš prie darbo. Pati Tamošaitienė sakė, kad reikia mažiau kalbėti, daugiau dirbti. O grįžus iš suvažiavimo, Genovaitė gavo žinią, kad Anastazijos jau nebėra gyvųjų tarpe. Kalbėtoja susigraudino ir visus pakvietė susikaupimo minutei.

Po įvadinio žodžio Maciūnienė pristatė pagrindinį popietės kalbėtoją, svečią iš New Yorko, rašytoją Paulių Jurkų.

Jurkus supažindino su Anastazijos Tamošaitienės monografija, kuri vadinasi tuo pačiu vardu. Ją išleido Romuva 1988 m., Kanadoje. Platų įvadą parašė Vytautas-Aleksandras Jonynas.

Prisiminė ir kitas Tamošaičių išleistąsias knygas apie lietuvių liaudies meną. Anastazija buvo iš tų, kuri, pasirinkusi tautodailės kelią, nepaprastai daug atliko: prirašė daugybę straipsnių apie lietuvių audinius, pati studijavo juos, kaip audimo instruktorė turėjusi progos apkeliauti įvairias vietas Lietuvoje. Išvykdami iš Lietuvos, Tamošaičiai išsivežė biblioteką ir daug liaudies meno pavyzdžių. Įsikūrę Kanadoje, tuoj rūpinosi propaguoti lietuvių liaudies meną. Įsigiję savo ūkį, įsitaisė privačią mokyklą, iš kurios ir sklido lietuvių liaudies menas, idėjos, kaip jį puoselėti, patys pavyzdžiai per rengiamas parodas. Pagaliau čia įkūrė ir Lietuvių Tautodailės Institutą.

Visą laiką Anastazija reiškėsi kaip dailininkė, kaip tautinių drabužių ir kilimų audėja. Ir visa tai yra išsamiai ir plačiai pavaizduota knygoje. Knyga išleista puikiai. Tai gražiausias paminklas dailininkei.

Pirmininkė padėkojo svečiui rašytojui už knygos apžvalgą, dailininkės prisiminimą, ir jam padovanojo savo išaustą tautinę juostą.

Fotografas Vytautas Maželis, drauge su rašytoju atvykęs iš New Yorko, buvo atvežęs pluoštą nuotraukų apie Tomašaičius. Jis suruošė mažą parodėlę, kuri ir pavaizdavo velionę ir jos vyrą Antaną.

Toliau LTI patarėjas ir bendradarbis skulptorius Petras Vaškys parodė skaidres apie Tamošaičių sodybą (Gananoque, Ontario) ir Tamošaičių audinių rinkinio atskiras detales. Jis paaiškino, kaip Tamošaičių pastangomis audiniai, o taip pat religiniai dirbiniai, buvo išvežti iš Lietuvos ir išgelbėti nuo sunaikinimo.

Pabaigai Bronius Krokys trumpai supažindino su naujai įsteigtu knygynu, kuriame bus ir tautinių dirbinių. Jis pabrėžė, kaip svarbu Amerikos lietuviams išauginti lietuvišką jaunąją kartą. Knygynas veiks sykį per mėnesį Šv. Andriejaus parapijos patalpose.

Savo audiniuose Anastazija Tamošaitienė puikiai pagavo lietuvišką dvasią ir išreiškė ją su menišku paprastumu ir jai pačiai būdingu kuklumu. Išeivijos tautodailė jos asmenyje neteko savo įsteigėjos ir mokytojos, bet liko gerai paruošti mokiniai, knygos, autentiškos kolekcijos, jos artimiausias bendramintis ir bendradarbis dailininkas Antanas. Velionė buvo pasišventus lietuviškai tautodailei, ji pasirūpino, kad su jos mirtim lietuviška tautodailė išeivijoje toliau gyvuotų.

LTI-Philadelphijos skyrius savo suruošta popiete išreiškė tautodailininkei Anastazijai Tamošaitienei gilią pagarbą ir pasiryžimą tęsti jos darbus.

Popietė įvyko parapijos salėje. Dalyvavo 75 svečiai, kurie pavaišinti Krokienės suorganizuotais užkandžiais.

Kristina R. Volertienė

PROF. A. KUBILIŪTĖS PASKAITA

New Hampshire College profesorė Aušra Kubiliūtė šių metų vasarą buvo nuvažiavusi į Lietuvą. Ją pakvietė švietimo ir kultūros ministeris D. Kuolys. Prof. Kubiliūtė susipažino su anglų kalbos dėstymu Lietuvoje, savo patarimais padėdama šią mokslo šaką nukreipti į teisingas vėžes.

Iš tos kelionės profesorė atsivežė savo susuktą filmą, kurį spalio mėn. 2 d. rodė New Hampshire kolegijos auditorijoje. Suglaustai atpasakodama kelių paskutiniųjų metų politinę padėtį Lietuvoje, prelegentė ekrane parodė ir komentuodama aptarė anglų kalbos mokymo eigą lietuviškose mokyklose. Lietuvoje susidomėjimas anglų kalba yra didelis. Nors trūksta mokytojų, anglų kalba išstumia rusų kalbą pradžios mokyklose, gimnazijose ir universitetuose.

Po paskaitos prof. Kubiliūtė, atsakydama į klausimus, paaiškino, kaip Lietuvos jaunimui galėtų padėti tie, kurie norėtų dėstyti anglų kalbą Lietuvoje.

Po paskaitos, pasikalbėjimai apie Lietuvą buvo tęsiami prie vaišių stalo.

K. Da.

LIETUVIŲ TAUTODAILĖS INSTITUTO PHILADELPHIJOS SKYRIAUS AUKOS *DARBININKUI* PAREMTI

Lietuvių Tautodailės Instituto Philadelphijos skyrius rugsėjo 22 d. surengė monografijos apie dail. Anastaziją Tamošaitienę sutiktuves. Ta pačia proga buvo pagerbta ir dailininkė, lietuvių tautodailės puoselėtoja, rugpjūčio 28 d. mirusi Kanadoje.

Pagal Velionės pageidavimą, vietoj gėlių buvo skiriamos aukos lietuviškai spaudai stiprinti. LTI Philadelphijos skyrius pasirinko *Darbininką*.

LTI Philadelphijos skyriaus auka — $100.

Be to, savo asmeniškomis aukomis prisijungė:

A. Bagdonavičiūtė-Avanzato — $5.
S. Jurskytė su motina — $20.
B. Karaškienė — $3.
D. Krivickaitė — $5.
J. ir B. Krokiai — $20.
R. ir A. Krušinskai — $5.
A. ir Vyt. Maciūnai — $20.
G. ir V. Maciūnai — $10.
M. ir B. Raugai — $10.
E. Šiugždienė — $2.
T. ir P. Vaškiai — $10.
K. Volertienė — $5.
Iš viso: 215.00.

Genovaitė Maciūnienė,
LTI Philadelphijos skyriaus pirmininkė

Už aukas *Darbininko* administracija nuoširdžiai dėkoja.

"DARBININKO" ADMINISTRACIJOJE GALIMA GAUTI ŠIAS KNYGAS:

LIETUVIŲ KALBOS VADOVĖLIS (angliškai) INTRODUCTION TO MODERN LITHUANIAN, nauja laida $25.00
Prie šios knygos įkalbėti pagalbiniai tekstai į 4 kasetes 40.00
MOTERIS SU BALTU CHALATU (35 apsakymai iš autorės pergyvenimų dirbant ligoninėse)— *Dr. K. Paprockaitė - Šimaitienė*, p. 494 ..... 20.00
KARAS BRAUKIA KRUVINĄ AŠARĄ, II Pasaulinio karo dienoraštis, daug aprašymų iš Hanau (Vokietijoje) stovyklos gyvenimo — *A. Gustaitis*, 940 puslapių su nuotraukomis ir žemėlapiais, su persiuntimu 35.00
LAIKO PAGRĖBSTAI, atsiminimai — *Vl. Kulbokas* 8.00
LIETUVOS ŽEMĖLAPIS — *(J. Andriaus)* — didelio formato 12.00
LIETUVIŠKAI - ANGLIŠKAS ŽODYNAS 12.00
ANGLIŠKAI - LIETUVIŠKAS ŽODYNAS 12.00
ANAPUS HORIZONTO, Australiškos apysakos — *Ava Saudargienė*, p. 189 ..... 12.50
ŠALIS, KURIOJE GYVENAM, kelionių po JAV įspūdžiai — *V. Šalčiūnas*, p. 296 ..... 12.50
GYVENIMO AKIMIRKOS, atsiminimai, — *L. Dambrauskas*, antra knyga 10.00
BERŽAS UŽ LANGO, romanas, — *Dalila Mackialienė*, 324 psl. 15.00
NAKTIS, trijų veiksmų drama — *J. Gliauda*, 85 psl. 11.00
UGNIS IR ŽODIS — poezija su iliustracijomis, didelio formato *V. Kazokas*, 94 psl. 8.50
GROBIO IR NAIKINIMO ŽYGIS — *Z. Raulinaitis* 9.00
ATGAVĘ VILTĮ, kalbos ir pranešimai, *Vyt. Landsbergis*, 294 psl. 18.00
EPOCHŲ SIGNATŪROS, Darbai iš Lietuvių kultūros istorijos, *Vyt. Kavolis* 10.00
TAUTOS ATMINTIES BEIEŠKANT, (Lietuvių mitologijos studijos) apie dievus ir žmones — *Algirdas Greimas*, 523 psl. 12.00
BALTŲ KALBŲ BRUOŽAI IBERŲ PUSIASALY — *Jūratė Statkutė de Rosales* 15.00
VAIVOS JUOSTA, Eilėraščiai ir dialogai — *J. Rūtenis* 134 psl. 6.00
PRIE VILTIES KRYŽIAUS — *Juozas Prunskis* 5.00
KOVO KETVIRTOJI — *Jurgis Gliauda* 5.00
TANKĖJANTI ŠVIESA, eilėraščiai, originalai ir vertimai — *Tomas Venclova* 8.00
DIDYSIS VARPININKAS VINCAS KUDIRKA — *Aleksandras Merkelis* 15.00
VISAIP ATSITINKA — *A. Gailiušis* 5.00
MARGU RAŠTO KELIU (*Darbininko* premijuota apysaka) — *Alė Rūta*, 281 psl. 5.00
AMERIKOS LIETUVIŲ ISTORIJA. *Redagavo dr. Antanas Kučas* 20.00
LIETUVOS VALSTIEČIAI LIAUDININKAI — *Juozas Audėnas* 5.00
LEMTINGOS DIENOS, apysakos, *Jonas Jaškauskas*, 187 psl. 8.00
IEŠKANČIOJO PĖDSAKAI (Evangeliniai mąstymai), eilėraščiai — *Kęstutis Trimakas*, 267 psl. 10.00

Šios knygos gaunamos Darbininko Administracijoj. Galima užsakyti skambinant telefonu **(718) 827-1351** arba rašant **Darbininko** administracijai — 341 Highland Blvd., Brooklyn, NY 11207. Galima nesiųsti iš anksto čekio, nes nežinome, kiek kainuos persiuntimo išlaidos. Kai išsiųsime užsakytas knygas, tada išsiųsime ir sąskaitą.

Kompozitorius Juozas Stankūnas su savo dukra soliste Irena Stankūnaite-Silva, mirusia prieš 10 metų — 1981 spalio 26 d.

DEŠIMT METŲ BE SOLISTĖS IRENOS STANKŪNAITĖS-SILVA

Spalio 26 suėjo 10 metų, kai pačioje jaunystėje, pakirsta vėžio ligos, mirė solistė Irena Stankūnaitė-da Silva.

Velionė buvo gimusi 1940 kovo 18 Sao Paulo, Brazilijoje. Nuo ankstyvos jaunystės ji jau dalyvavo lietuviškuose ir braziliškuose vaidinimuose. Visur pabrėžė savo lietuvišką kilmę.

Su tėvais į Ameriką atvyko 1949 ir įsikūrė Lindene, NJ. Čia Irena rimtai rengėsi muzikos karjerai. Pradžią gavo iš tėvo, vėliau 4 metus pianiną studijavo pas pianistą Aleksą Mrozinską. 1957 priimta į garsiąją Juilliard muzikos mokyklą. Pasirinko dainavimo klasę, kurią baigė 1963 m., gaudama diplomą.

Būdama dar gimnazistė, Irena 10 metų dėstė dainavimą Lindeno šeštadieninėje mokykloje, tuo pačiu laiku ir pati dainuodavo lietuviškuose renginiuose. Ji turėjo gražaus tembro ir plačios skalės koloratūrinio soprano balsą. Dainuodama stengėsi išryškinti ir akcentuoti pagrindinę atliekamo kūrinio mintį. Paskutinius aštuoneris metus dalyvavo New Jersey Lyric operos pastatymuose. Buvo paruošusi 8 operas, kurias mokėjo mintinai originalo kalbose. Šalia operų ji turėjo didelį dainų repertuarą.

1965 ji ištekėjo už dr. Jacyntho da Silva. Susilaukė dviejų dukrelių. Vyro remiama, ji galėjo atsidėti muzikos studijoms ir muzikės — solistės karjerai. Pačiame kūrybiniame pajėgume ją nuskynė staigi liga. Ir dabar visi Ireną prisimena scenoje su šypsena, su entuziazmu dainuojančią įvairias ir jos tėvo sukurtas dainas. Jos tėvas — kompozitorius Juozas Stankūnas yra išsaugojęs jos balsą ir išleidęs jos įdainuotų dainų kasetes. Ir dabar ją prisimena išleistoje naujoje garsajuostėje — kasetėje. Apie jos karjerą gražų palydos žodį parašė muzikas Julius Veblaitis. (**p. j.**)

Juilliard muzikos mokykloje — konservatorijoje, rugsėjo 21 d. smuikininkas Vilhelmas Čepinskis turėjo perklausą. Jis priimtas į šią pasaulinio garso konservatoriją. Išėjus padaryta ši nuotrauka. Fone: Juilliard konservatorijos rūmai. Iš kairės muzikė-pianistė Nijolė Ulėnienė, smuikininkas Vilhelmas Čepinskis, Dalia Kučėnienė, LB Kultūros tarybos pirmininkė, smuikininko tėvas, Stanislovas Čepinskis, Kauno muzikinio teatro dirigentas.

NAUJA MUZIKO KOMPOZITORIAUS JUOZO STANKŪNO GARSAJUOSTĖ

Spalio 31 *Darbininko* redakciją aplankė kompozitorius Juozas Stankūnas ir smuikininkas Julius Veblaitis. Atvyko netuščiom — atvežė naujai išleistą garsajuostę-kasetę, kompozitoriaus Juozo Stankūno išleistą gaidų sąsiuvinį *Cantate Domino* (32 psl.).

Sąsiuvinyje išspausdinti kompozitoriaus Juozo Stankūno kūriniai: Sekmadienio malda, žodžiai K.Ž.; O Visagali, žodžiai Dagilėlio; Ave Marija, Šventoji Marija, Gimusiam Išganytojui, Pagarbos giesmė, žodžiai B. Brazdžionio (dvi giesmės variacijos), Ecce Panis, Oratio ir Mišios šv. Jeronimo garbei. Šis kūrinys paskirtas buvusiam pranciškonų viršininkui a.a. Jeronimui Pečkaičiui atminti.

Garsajuostės įrašai

Garsajuostėje įrašyta kiek skirtinga programa. Pirmiausia

(*nukelta į 8 psl.*)

Laiškas iš Kauno

VIENO SPORTIŠKO EILĖRAŠČIO ISTORIJA

Lietuvos Respublikos laikais — 1923 - 28 metais — visuomeniniais pagrindais buvo leidžiamas žurnalas *Sportas*, kurio atsakinguoju redaktorium maždaug iki 1926 - 27 metų buvo mano tėvas Voldemaras Gulmanas, tuo laiku žinomas ir kaip prancūziškų imtynių čempionas, geras šaulys, aktyvus sporto veikėjas.

Kad neištiktų pirmtako *Lietuvos sporto* likimas (suban krutavo); buvo susitarta su eile žymių Lietuvos žmonių, kad jie savo straipsniais ar pasisakymais remtų žurnalą. Rėmėjų tarpe buvo aušrininkas generolas J. Bulota, vyr. leit. St. Darius, teatralai B. Dauguvietis, K. Petrauskas, poetas J. Tysliava ir kt. Žurnalą kiek finansavo LDS (Lietuvos Dviratininkų Sąjunga).

Besklaidydamas žurnalo komplektą 1924 metų 12-me numeryje radau J. Tysliavos eilėraštį "Futbolas", kuris vėliau buvo atspausdintas rinkinyje *Nemuno rankose* ir 1967 metais su mažais pakeitimais pasirodė to paties pavadinimo rinktinėje, išleistoje Vilniuje. Jį pateikiu taip, kaip buvo atspausdintas *Sporte*.

Diskas,
Ietis,
Bėgis,
Šokis —
Futbolo kilmė.
Kur tiktai pasižiūrėsi
Viskas futbolu panėši:
Saulė teka futbolu,
Mėnuo leidžias futbolu,
Žemė sukas futbolu.

Diskas,
Ietis,
Bėgis,
Šokis —
Futbolo kilmė.
Dega (šviečia) saulė futbole,
Šviečia (spindi) mėnuo futbole,
Milijonai futbolų
Erdvių ploty sukasi.
Kai nulėksime į Marsą —
Bus rekordas.

Ei, sportmenų milijonai,
Trenkit kojomis į žemę —
Bus kitokia muzika,
Bus kitoki tonai.
Lėksime į Marsą
Futbolo sparnais.

-o-

Šiuo eilėraščiu J. Tysliavos "sportinė" veikla ir baigėsi. 1925 metais gavęs valdžios stipendiją išvyko į Paryžių studijuoti žurnalistikos, pakeliauti po platų pasaulį. Lietuvoj tik retkarčiais pasirodant. 1932 metais persikėlė į JAV, apsigyveno Brooklyne, kur vedė V. Vaivadaitę, kartu su ja leido *Vienybę* ir mirė 1961 lapkričio 11 nuo širdies smūgio, tesulaukęs vos 59 metų amžiaus. Jų abiejų palaikai palaidoti Vilniuje Rasų kapinėse.

Reikia pasakyti, kad J. Tysliava dažnai net atspausdintus eilėraščius taisydavo. Taip atsitiko ir su "Futbolu". Žodis "Dega" vėliau virto "šviečia", o "šviečia" — "spindi" ir t.t.

Tuo būdu galima tiksliai nustatyti datą, kada ir kur šis sportiškas eilėraštis pasirodė. Būtent *Sporte* 1924 gegužės 25. Trečiasis J. Tysliavos eilėraščių rinkinys *Nemuno rankose*, kuriame buvo ir *Futbolas*, išėjo vėliau už *Sportą*.

Vikt. Gulmanas

LITUANISTIKOS TYRIMO IR STUDIJŲ CENTRO VEIKLOJE

Penktasis konteineris su knygomis Lietuvai — viso 45,500 svarų literatūros — iškeliavo iš Lituanistikos Tyrimo ir Studijų Centro rugsėjo 18 d. lenkų laivu per Gdynės uostą. Milžiniška siunta sunkvežimiais Vilnių turėtų pasiekti per keletą savaičių.

Pakrovime dalyvavo per 30 LTSC savanorių, vadovaujamų LTSC pirmininko prof. dr. Jono Račkausko bei vicepirmininkų Broniaus Juodelio ir dr. Roberto Vito.

Konteinerio persiuntimą jau trečią kartą pilnai finansavo JAV LB "Dovana Lietuvai" Fondas.

Anot prof. Račkausko, LTSC surinktų knygų persiuntimui JAV LB "Dovana Lietuvai" Fondas yra paskyręs daugiau kaip $20,600.

Visi ankstesnieji konteineriai iš LTSC yra laimingai pasiekę Martyno Mažvydo Lietuvos Nacionalinę Biblioteką Vilniuje, iš kur knygos paskirstomos po visą Lietuvą. LTSC dėkingas visiems prisidėjusiems knygomis, aukomis ar darbu.

-o-

Lituanistikos Tyrimo ir Studijų Centras Chicagoje rugsėjo mėnesį susilaukė dviejų vertingų dovanų savo padaliniams.

Pasaulio Lietuvių Archyvas praturtėjo keliasdešimt metų apimančiu Amerikos Lietuvių Romos Katalikių Moterų Sąjungos archyvu, kurį perleido Sąjungos centro valdyba, vadovaujama pirmininkės Emilie B. Prose. Valdybos sekretorė Roma Kuprienė paruošė gausią medžiagą — viso 11 dėžių — perkėlimui į Jaunimo Centrą. Rinkinys apima daugumą Sąjungos dokumentų nuo jos įsikūrimo 1914 m.

Žilevičiaus-Kreivėno Muzikologijos Archyvas, kuris taip pat yra LTSC padalinys, gavo iš muziko Povilo Mieliulio jo oratorijas *Jozua*, *Atgaila* ir *Įstatymdavystė* bei įvairių jo dainų ir giesmių gaidas.

Prof. dr. Jonas Račkauskas Centro pirmininkas, bei Česlovas Grincevičius, PLA direktorius, ir Kazys Skaisgirys, Muzikologijos Archyvo direktorius, džiaugiasi reikšmingomis dovanomis.

Prof. Račkauskas šia proga prašo tautiečius kurie galėtų padovanoti Centrui lietuviškos veiklos ir parengimų plakatų bei Lietuvą liečiančių žemėlapių, tai padaryti nedelsiant. Dabar Centre darbuojasi specialistė iš Lietuvos Istorijos ir Etnografijos Muziejaus Rūta Subatniekienė, kuri kataloguoja LTSC žemėlapių ir plakatų rinkinį ir dubletus galėtų persiųsti į muziejų Vilniuje.

(**arza**)

Lituanistikos tyrimas

Dar trys Lietuvos intelektualai rugsėjo pradžioje atskrido ilgesniam laikui į Lituanistikos Tyrimo ir Studijų Centrą Chicagoje. Tai muzikologai Danutė Petrauskaitė iš Klaipėdos Konservatorijos ir Adeodatas Tauragis iš Lietuvos Konservatorijos Vilniuje, bei muziejininkė Rūta Subatniekienė iš Lietuvos Istorijos ir Etnografijos Muziejaus Vilniuje. Centre nuo seniau darbuojasi Mažvydo bibliotekininkė Dalia Pečiulienė ir enciklopedijų vyr. redaktorius Mykolas Mikalajūnas, abu iš Vilniaus.

Petrauskaitė atvyko rinkti duomenų monografijai apie Juozą Žilevičių, o Tauragis — būsimai Muzikos enciklopedijai. Subatniekienė tvarko LTSC žemėlapių ir plakatų rinkinius, iš kurių dubletus galės parvežti į Lietuvą.

Visi penki yra apgyvendinti LTSC svečių mokslininkų rezidencijoje prie pat Jaunimo Centro.

Šia proga prof. dr. Jonas Račkauskas, LTSC pirmininkas, prašo visus tautiečius, turinčius lietuviškos veiklos ir parengimų plakatų bei Lietuvą liečiančių žemėlapių, pagalvoti apie jų paaukojimą Centrui. Teigiamai nusprendus, jam pranešti tel. 312 434 - 4545 arba laišku, 5620 S. Claremont Ave., Chicago, IL 60636.

(**arza**)

— **Europos** rekonstrukcijos ir vystymosi banko (EBRD) kvietimu, Londone spalio 24-27 dienomis lankėsi Vytautas Pakalniškis, Lietuvos Respublikos ministro pirmininko pavaduotojas, teisingumo ministras; Algirdas Saudargas, užsienio reikalų ministras; Halina Kobeckaitė, tautybių departamento generalinė direktorė; Pranas Kūris, valstybės patarėjas; Vilemas Vadapalas, vyriausybės patarėjas tarptautinių santykių klausimais. Atvykusiais rūpinosi Kęstutis Stankevičius, Lietuvos informacinio biuro Londone vadovas. Pasitarimuose su EBRD banko prezidentu Jacques Attali ir kitais pareigūnais buvo svarstoma: tautinių mažumų pilietinės teisės, ESRD banko politiniai įsipareigojimai.

VILHELMO ČEPINSKIO IR POVILO STRAVINSKO KONCERTAS K. ŽIDINYJE

Gandas visur sklinda apie 14 metų jaunuolį, didelio talento smuikininką Vilhelmą Čepinskį. Jis daug kur koncertavęs su pilnais orkestrais, su pianistais. Jis dabar lanko garsiąją Juilliardo konservatoriją New Yorke. Buvo svarbu, kad jo koncertas įvyktų ir New Yorke.

Spalio 26 tokį koncertą ir surengė "Connoisseur Concerts". Didieji organizatoriai buvo Giedrė Kumpikaitė ir jos vyras pianistas Povilas Stravinskas.

Tokio aukšto lygio koncertai dažnai lietuviškos publikos daug nesutraukia. Šį kartą atsilankė per 150. Publika labai nuoširdžiai sutiko šį naująjį talentą, jam labai daug plojo. Visi džiaugėsi, kad ateina didelė meno pajėga, ir troško, kad ji iškiltų į pasaulio didžiųjų smuikininkų gretas.

Ateina jis iš muzikų šeimos. Tėvas Stanislovas Čepinskis, Kauno muzikinio teatro dirigentas, pianistas, motina — dainininkė solistė.

Savo koncertui smuikininkas ir pasirinko tokią programą, kurioje galėtų parodyti virtuozišką techniką. Programa pati kalba.

Štai jo atlikta programa: Concert Polonaisse — Wieniawsky, Poeme — Chausson, Concerto in D. Majoar, Op. 35 — II. Canzonetta Andante, III Alegro Vivacissimo — Čaikovskio.

Po pertraukos pianistas Povilas Stravinskas solo paskambino Fantasie, Op. 49 Chopino, gi Vilhelmas Čepinskis vienas solo pagrojo Introduction on "Nel cor piu non mi sento" — Paganini.

Akomponuojant Stravinskui, Vilhelmas pagrojo Gampanella, Paganini ir Gypsy Melodies, Sarasate. Šio kūrinio paskutinę dalį bisavo.

Pagirų ir neverta rašyti. Jis yra vienas didžiausių mūsų talentų. Ir jam dar tik 14 metų. Dar ateitis prieš jį. Didelis darbas ir studijos jo laukia.

Po koncerto buvo vaišės. Visi turėjo progos pasikalbėti ir su virtuozu smuikininku ir labai jaukiu ir mielu jo tėvu.

Publika dėkinga ir rengėjam, kad ėmėsi tokio sunkaus darbo surengti tokį koncertą, apie kurį žymusis pianistas William Smiddy pasakė: "Tai bent muzika, tai didelio masto koncertas". (**p.j.**)

Prie buvusių KGB rūmų Vilniuje demonstrantai su iškalbingu plakatu. Nuotr. Viktoro Kapočiaus

DARBININKAS

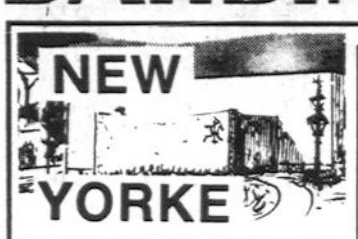

341 Highland Blvd.
Brooklyn, NY 11207

Redakcija ..... (718) 827-1352
Redakc. FAX .. (718) 827-2964
Administr. ..... (718) 827-1351
Spaustuvė ..... (718) 827-1350
Vienuolynas ... (718) 235-5962
Vyskupas ..... (718) 827-7932
Salė (kor.) ..... (718) 827-9645
Salės adm. ..... (718) 235-8386

Lietuvos kariuomenės šventė minima lapkričio 24. Apreiškimo parapijos bažnyčioje bus pamaldos, po jų tos pačios parapijos salėje — paskaita, kurią skaitys JAV kariuomenės pulkininkas Kronkaitis.

Kun. Jonas Pakalniškis lapkričio 12 išeina į ligoninę, kur jam lapkričio 15 bus padaryta sudėtinga širdies operacija.

Kęstutis Miklas kalbės apie Lietuvą ir jos dabartinę politinę ir ekonominę padėtį lapkričio 19 d. Great Necko Lions Club organizacijos susirinkime.

Viktoras Kapočius, *Gimtojo krašto* laikraščio pastovus fotografas, spalio 31 iš Vilniaus atvyko į New Yorką. Tai ne pirma jo kelionė į šį kraštą. Svečiuojasi pas filmininką Gerimantą Peniką. Jo palydėtas, jis tą pačią dieną aplankė *Darbininko* redakciją ir atvežė naujų nuotraukų iš įvykių Lietuvoje. Jis uoliai bendradarbiauja išeivijų spaudoje. *Darbininke* dedama daug jo nuotraukų. Gyvena jis Vilniuje, bet su automobiliu sugeba apvažiuoti ir Kauną ir kitas vietas ir ten nufotografuoja svarbiausius įvykius. Jis nuotraukas paprastai atsiunčia per kitus keliaujančius žmones arba tiesiog paštu. *Darbininko* redakcijai jam yra labai dėkinga už tokią rūpestingą talką.

Vitas Katinas, a. a. Antano ir Reginos Purų prisiminimui, *Darbininkui* paaukojo 50 dol. Antanas mirė prieš 5-ris metus, Regina praėjusiais metais, ir abu stambią sumą paaukojo Tautos Fondui. Už auką *Darbininko* administracija nuoširdžiai dėkoja.

Laisvės Žiburio radijo programos rudeninis renginys bus lapkričio 16. Programą atliks "Uostamiesčio muzikantai" iš Klaipėdos. Vadovauja Bronius Mūras. Tai bus Laisvės Žiburio jubiliejinis — 50-tasis renginys.

KASA, Federaline lietuvių kredito unija, pranešа, kad nuo spalio 21 pakeičiamos darbo valandos. Pilnas patarnavimas: pirmadienį, antradienį, trečiadienį ir penktadienį — nuo 9 val. ryto iki 3 val. popiet, ketvirtadienį — nuo 9 val. ryto iki 7 val. vak. Langelio patarnavimas: šeštadienį nuo 9 val. ryto iki 12 val. dienos. Dėl švenčių KASA bus uždaryta šiomis dienomis: lapkričio 28, gruodžio 24, gruodžio 25, gruodžio 31, sausio 1.

SIUNTINIAI Į LIETUVĄ pristatomi į namus. Drabužiai, maistas, vaistai neribotais kiekiais. **BE MUITO.** Savo daiktus siųskite mums paštu arba UPS. **TRANSPAK,** 2638 W. 69th St., Chicago, IL 60629, 312-436-7772.

JFK AIRFARES* —
call Mary at 718-544-3471:

Warsaw daily flights —
(daily trains to Vilnius)
11/1 – 12/12/91 ..... $730
12/13 – 1/2/92 ..... $808

Tallin daily exc. Fri/Sat
11/1 – 12/13/91 ..... $785
12/14/ – 1/2/92 ..... $810

Riga Wed & Sat/rtn Thu/Sun
11/1 – 12/13/91 ..... $845
12/14 – 1/2/92 ..... $995

* Add $18 tax/fares can chge

Balfo 100-sis skyrius yra paskelbęs aukų rinkimo vajų. Taip daro kasmet spalio mėnesį. Ir dabar ateina daug prašymų iš Lietuvos padėti ligoje ar kituose varguose. Padėti galima tik su visų nuoširdžia pagalba ir auka. Iki šiol nors negausus Balfo rėmėjų būrelis New Yorke surinkdavo šalpai stambią sumą. Skyriuose surinktas aukas persiunčia centrui Chicagoje, kuris jas skirsto ir siunčia kam labiausiai reikalinga. New Yorke nepriimamos aukos rūbais, nes skyrius neturi tam reikalui patalpų. Čekius prašoma rašyti United Lithuanian Relief Fund of America, Chapter 100, ir siųsti šiuo adresu: United Lithuanian Relief Fund of Amerika, P. O. Box 81, Woodhaven, NY 11421. Aukos nurašomos nuo pajamų mokesčio. Internal Revenue Code 353-1260. Grįžęs čekis atstoja kvitą. Balfo 100-jam skyriui pirmininkauja Vincas Padvarietis.

Carol Vaness-Vyšniauskaitė, Metropolitan operos solistė, Mozarto operoje "Cosi Fan Tutte" Metropolitan operos rūmuose dainuos 8 sykius: lapkričio 7, 11, 15, 21, 25, 30, gruodžio 3 ir 7 dienomis. Mozarto "Idomeneo" operoje solistė dainuos 4 sykius: gruodžio 11, 14, 17 ir 21 dienomis. Lapkričio 10 ji dalyvaus Avery Fisher Hall gala koncerte, kuris rengiamas Richard Tucker prisiminimui. Gruodžio 19, 20 ir 21 Vaness dainuos Filharmonijjoje su simfoniniu orkestru. Visi šie spektakliai vyks New Yorke, Lincoln Centre.

Atostogos saulėtoje Floridoje. Kambarys ir prausykla, vėsinimas, apšildomas baseinas, pusryčiai — savaitei 200 dol. Miegamas kambarys, bendra prausykla — savaitei 150 dol. Arti parduotuvių ir pajūrio. Skambinti arba rašyti: A. Zupko, 5886 Guest Court, North Fort Myers, FL 33903, USA. Telef. 813 656-5886. (sk.)

Nijolė ieško darbo. Gali prižiūrėti vaikus arba atlikti namų ruošos darbus. Kreiptis telef. 718 868-8433.

KARGO Į LIETUVĄ BE MUITO! Siunčiame SAS oro linija į Rygą. Siuntinius atsiimti Rygos muitinėje. Minimumas 110 lbs arba 50 kg. Kaina $1.55 už svarą. Galima siųsti naujus ir dėvėtus drabužius, batus, medžiagas, maistą bei nereceptinius vaistus. Kreiptis į: **G.T. INTERNATIONAL,** 9525 So. 79th Avenue, Hickory Hills, IL 60457. Tel. 708 430-7334.

Darbininko administratorius Tėv. Pr. Giedgaudas, OFM, prašo dėl skelbimų, dedamų į Darbininką, kreiptis į Darbininko administraciją tel. 718-827-1351. Bus susitarta iš anksto dėl kainos, dėl skelbimo dydžio, pageidaujamų paryškinimų, papuošimų ir kt.

Americans for Independent Lithuania, Inc. biuletenis *Action Bulletin,* redaguojamas Loretos Stukienės, plačiai aprašo savo narių darbus kovoje už Lietuvos nepriklausomybę, taip pat nurodo ir tolimesnę veiklą. Dabar, sako, reikia padėkoti daugeliui asmenų ir institucijų, kurios rėmė Lietuvos kovą. Pateikia adresus, kur tą padėką siųsti.

Lietuvos Vyčių 29 kuopa atstovaus Lietuvai "Festival of Trees" Secaucus, Meadowland Convention Center. Festivalis vyks gruodžio 5-8 dienomis. Šiemet festivalis vadinsis "Celebration of Freedom" ir vaizduos kalėdines eglutes. 29 Kuopa papuoš eglutę lietuviškai ir parūpins informacinės medžiagos apie Lietuvą.

"Žalgirio" krepšininkai susitiks su Columbia universiteto vyrų krepšininkų komanda draugiškose rungtynėse lapkričio 16 d. Žaidynės vyks Universiteto Levien Gymnasium patalpose. Pradžia 7:30 val. Prieš tai — nuo 1 iki 3 val. popiet krepšininkai dalyvaus atvirame forume, kuris įvyks Columbia University Law School (115th Street & Amsterdam Ave), Room A. Universiteto informacijoje spaudai pabrėžiama, kad tai pirmas "Žalgirio" komandos pasirodymas tarptautinėse varžybose, Lietuvai atgavus nepriklausomybę. Anksčiau "Žalgiris" yra gynęs Sovietų Sąjungos spalvas. Nurodoma kad "Žalgiris" įkurtas 1944 m., yra laimėjęs prizų tarptautinėse varžybose. Šiuo metu Lietuvos krepšininkai JAV dalyvauja Amerikos 52 mokyklų varžybose. Gautasis pelnas iš žalgiriečių susitikimo su Columbia universiteto krepšininkais skiriamas Hackensack, NJ, esančiai labdaros draugijai: Tomorrow's Children, vėžiu sergantiems vaikams.

Julius Valiūnas su savo kūriniais automobilių temomis dalyvauja parodoje, kuri spalio 26 d. atidaryta Brooklyne prie Manhattan tilto ir 235 Gold Street. Tenai po vienu stogu yra ir automobilių taisymo dirbtuvė, pavadinta Urban Classics. Parodoje išstatyti paveikslai ir fotografijos automobilių tema.

Ieškoma lietuvė moteris namų ruošos darbams, skambinti tel. 203-938-9522.

"ŽAIBAS" NR. 6 – MAISTO PRODUKTAI bus pristatyti Jūsų nurodytu adresu bet kur Lietuvoje: 10 sv. miltų, 10 sv. cukraus, 6 sv. ryžių, 29 oz. dėžė persikų, 4 sv. valg. druskos, dėžė ananasų, 2 dėž. džiovintų slyvų, 2 dėž. razinų, 64 oz. aliejaus, 1 dėž. įvairių arbatų, 39 oz. pupelių kavos, 12 oz. kakavos. Pilna kaina $100.00. Kreiptis: "ŽAIBAS", 9525 South 79th Ave., Hickory Hills, IL 60457. Telef. 708 430-8090.

Dail. MARIJOS ŽUKAUSKIENĖS
tapybos darbų
ir
GIEDRĖS KULPIENĖS
gintaro papuošalų
PARODA
1991 m. lapkričio mėn. 23 - 24 d. Kultūros Židinyje
Lankymo valandos:
šeštadienį nuo 12 val. iki 8 val. vak.
sekmadienį nuo 12 val. iki 3 val. popiet
— Atidarymas — šeštadienį 7 val. vak.—
Parodą rengia KULTŪROS ŽIDINIO ADMINISTRACIJA
Maloniai kviečiame visus atsilankyti. Įeinant aukojama

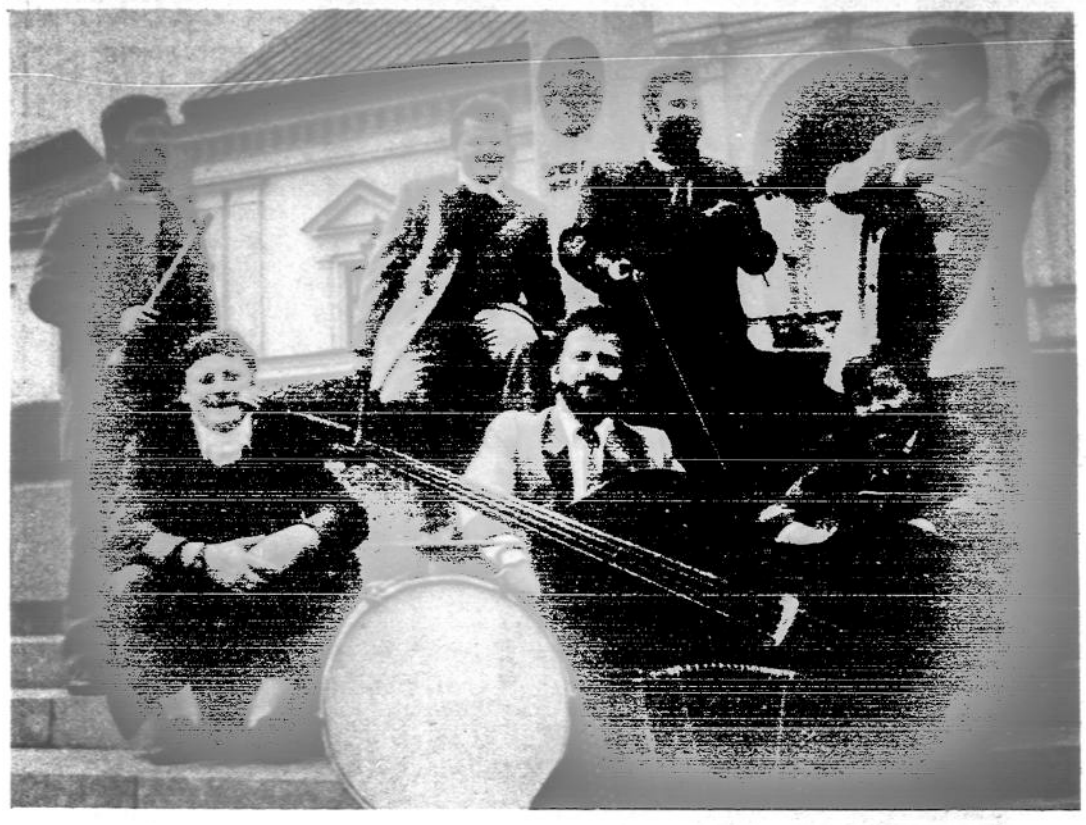

Uostamiesčio muzikantai iš Klaipėdos atliks meninę programą lapkričio 16, šeštadienį, 7 val. vak. Kultūros Židinyje. Tai bus Laisvės Žiburio radijo surengtas penkiasdešimtasis koncertas.

NAUJA MUZIKO KOMPOZITORIAUS JUOZO STANKŪNO GARSAJUOSTĖ

(atkelta iš 7 psl.)

eina mišios šv. Jeronimo garbei. Atlieka Cantemus choras, diriguoja J. Stankūnas. Taip pat Cantemus vyrų choras atlieka Ecce Panis, mišrus choras gieda Aleksandro Kačanausko Salvum fac. Vargonais toccata groja Timothy Smith, muzika Charles M. Vidon.

Antroje juostelės pusėje yra šie kūriniai: Sekmadienio malda, O Visagali, atlieka Cantemus choras; Už klystančius žmones, A. Kačanausko, gieda solo Angelė Kiaušaitė. Taip pat ji gieda ir Molotte — Tėve mūsų.

Julius Veblaitis smuiku atlieka A. Conellio preliudą iš VIII sonatos. Donizetti Ave Maria gieda Stephen Rosen ir Joseph Neal. Julius Veblaitis smuiku atlieka J. S. Bacho Arioso, gi Cantemus choras — Pagarbos giesmę, žodžiai Bern. Brazdžionio, Gimusiam Kristui su solo partija gieda Cantemus choras.

Prie kasetės išleista maža knygelė su programa ir giesmių tekstais. Gale įdėta Juliaus Veblaičio straipsnelis apie kompozitoriaus Juozo Stankūno dukrąIreną Stankūnaitę, kuri mirė prieš 10 metų — 1981 spalio 26 d. Leidinėlyje įdėta ir jos nuotrauka.

Garsajuostė išleista gražiai, puikus rekordavimas, miela paklausyti. Jos kaina $12. **(p.j.)**

Gera dovana Kalėdoms — tai knyga ***Introduction to Modern Lithuanian*** (nauja laida). Jei kas nori išmokti lietuvių kalbos ar pagilinti savo žinias — **Introduction to Modern Lithuanian** pilnai padės tai padaryti. Tai didelio formato arti 500 psl. knyga. Ją parašė L. Dambriūnas, A. Klimas ir W. Schmalstieg. Kaina 25 dol. (Iki Kalėdų — be priedinio persiuntimo mokesčio). Knygą tikrai gerai suprasti yra paruoštas komplektas įkalbėtų juostelių — iš viso 4 (4 audiotapes). Jų kaina 40 dol. (Iki Kalėdų irgi be priedinio persiuntimo mokesčio). Kreiptis į Darbininko administraciją telef. (718) 727-1351 arba rašyti: Darbininkas, 341 Highland Blvd. Brooklyn, NY. 11207.

MAISTO SIUNTINIAI į Lietuvą **ŠVENTĖMS žemesnėmis kainomis:** dešros, sūris, aliejus, mėsa dėžutėse, ryžiai, cukrus, kava ir kt. **55 svarų pats mėgstamiausias** — tik $90. Turime ir kitokių. **TRANSPAK,** 2638 W. 69th St., Chicago, IL 60629, 312-436-7772.

Bill Kumeta perrinktas Lietuvos Vyčių 41 kuopos pirmininku ateinantiems metams. Taip pat perrinkta ir visa valdyba. Joje nariais yra: Nijolė Keller, Veronika Kazlauskis, Juozas Boley-Bulevičius, Stasys Lukas ir George Tumasonis. Dvasios vadu yra kun. Vytautas Palubinskas. Kuopa paskyrė auką Lietuvos ambasadai Washingtone.

Vilniuje skubiai parduodamas 5 kambarių butas gražiame Lazdynų rajone. Privati nuosavybė - condominium. Kreiptis Vilniuje tel. 44-46-13; New Yorke dienos metu (718) 438-4972; vakarais (718) 853-0524. (sk.)

Ieško namų ruošos darbo. Skambinti 718 599-3774.

Ieško namų ruošos darbo. Skambinti, 718 296 — 5907.

ROMAS PUKŠTYS, Transpak firmos savininkas, vyksta į Lietuvą lapkričio mėn. **Perveda pinigus doleriais,** tvarko **palikimus ,** priima užsakymus **AUTOMOBILIAMS.** Atsiskaitymas iki lapkričio 23 d. **TRANSPAK,** 2638 W. 69th St., Chicago, IL 60629. Tel. 312-436-7772.

DEXTER PARK PHARMACY
Wm. Anastasi, B. S.
77-01 JAMAICA AVENUE
(Cor. 77th Street)
Woodhaven, N.Y. 11421
WE DELIVER
296-4130

LAISVĖS ŽIBURIO RADIJO
PENKIASDEŠIMTASIS KONCERTAS

Šeštadienį, lapkričio 16, 7 val. vak.
Kultūros Židinyje, 361 Highland Blvd., Brooklyn, NY

PROGRAMOJE

UOSTAMIESČIO MUZIKANTAI IŠ KLAIPĖDOS
vad. BRONIUS MŪRAS

Bilieto kaina — 13 dol. Visos vietos numeruotos. Bilietus patartina iš anksto įsigyti pas platintojus arba paštu, atsiunčiant sau adresuotą voką ir atitinkamai sumai čekį
***Lithuanian Radio Club* vardu, 217 - 25 54 Ave., Bayside, NY 11364.**

PLATINTOJAI:
E. Kezienė, Z. Jurienė, D. Didžbalienė, A. Stankaitienė, M. Šalinskienė, R. Biteinas A. Diržys, B. Rutkūnas, R. Kezys, N. ir P. Baltrulioniai, R. Graudys.

* * *

Po programos šokiai, vaišės, loterija. Užkandžių ir gėrimų patarnavimas visose Kultūros Židinio salėse

Gros papildytas
BROLIŲ KEZIŲ ORKESTRAS, vad. Vyt. Daugirdo

Stalus vaišėms galima rezervuoti pas Stasį Karmaziną 718 - 441 - 1252.

— — Mašinų apsaugai patruliuos policija — —

Visus atsilankyti kviečia

105.9 FM SEKMADIENIAIS 9-10 V. RYTO LAISVĖS ŽIBURIO RADIJAS